

رهنمود پیگیری سفارشات انتخاباتی

ناشر: دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری
اروپا (OSCE/ODIHR)

10 00-251 Ul. Miodowa وارسا، پولند

وبسایت: www.osce.org/odihr

© OSCE/ODIHR ۲۰۱۷
کلیه حقوق به ناشر محفوظ است

از محتویات این رهنمود برای مقاصد آموزشی و غیر تجارتي آزادانه استفاده
شده می‌تواند. هر گونه چاپ و نشر دوباره آن باید حاوی تصدیق‌نامه دفتر
نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا، منحصراً
یک منبع، باشد.

ISBN 978-92-9234-956-1

تصویر روی جلد: OSCE/Jonathan Perfect

دیزاین: نونا رویتر

محتویات رهنمود

۳	محتویات رهنمود
۵	مقدمه
۷	۱. معرفی
۷	۱.۱. در مورد این رهنمود
۸	۱.۲. طرز استفاده این رهنمود
۱۱	۲. پس منظر پیگیری سفارشات انتخاباتی
۱۱	۲.۱. پیگیری سفارشات انتخاباتی در یک نگاه
۲۱	۲.۲. منظور از پیگیری سفارشات انتخاباتی
۳۱	۲.۳. چالش‌های فرا راه پیگیری سفارشات انتخاباتی
۴۱	۲.۴. چگونگی، زمان و مکان پیگیری سفارشات انتخاباتی
	۳. تعهدات سازمان امنیت و همکاری اروپا و دیگر تعهدات و معیارهای
۷۱	بین‌المللی در مورد پیگیری سفارشات انتخاباتی
۸۱	۳.۱. تعهدات سازمان امنیت و همکاری اروپا
۰۲	۳.۲. مکانیزم‌ها و اسناد بین‌المللی
۲۲	۳.۳. دیگر اسناد منطوقی
۴۲	۳.۴. معیارهای دیگر برای پیگیری سفارشات انتخاباتی
۵۲	۳.۵. اصول پیگیری سفارشات انتخاباتی
۷۲	۴. فعالیت‌های بعد از انتخابات: پروسه دوران انتخاباتی
۸۲	۴.۱. نشر گزارش نهایی
۹۲	۴.۲. پیشکش گزارش نهایی
۰۳	۴.۳. فعالیت‌های تعقیبی و پیگیرانه
۰۳	۴.۴. مأموریت‌های ارزیابی نیازمندی‌ها
۳۳	۵. تجارب خوب در مورد پیگیری سفارشات انتخاباتی
۷۳	۶. مثال‌های فعالیت‌های پیگیرانه
۸۳	۶.۱. فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی توسط کشور برگزار کننده انتخابات
۰۴	۶.۲. فعالیت‌های پیگیرانه دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر
۲۴	مثال اول: مروری بر قوانین

۳۴	مثال دوم: مرور و بررسی انتخاباتی و پلان‌گذاری استراتژیک
۳۴	مثال سوم: دادخواهی نهادهای جامعه مدنی
۴۴	مثال چهارم: گزارش‌دهی به کمیته ابعاد انسانی سازمان امنیت و همکاری اروپا
۵۴	۷. مشارکت و هماهنگی در مورد پیگیری سفارشات انتخاباتی
۶۴	۷.۱. هماهنگی با دست‌اندرکاران ملی
۷۴	۷.۲. هماهنگی در بین سازمان امنیت و همکاری اروپا
۹۴	۷.۳. هماهنگی بین سازمان‌های بین‌المللی
۲۵	۷.۴. هماهنگی با تمویل‌کنندگان (دو نر ها) و جامعه دیپلوماتیک
۳۵	۸. ارزیابی پیگیری سفارشات انتخاباتی
۷۵	۹. تشویق و تقویت مشارکت گروه‌های کم حضور در عرصه سیاسی
	۹.۱. تعهدات سازمان امنیت و همکاری اروپا و دیگر اسناد بین‌المللی جهت تشویق و تقویت
۷۵	مشارکت گروه‌های کم حضور در عرصه سیاسی
	۹.۲. تشویق و تقویت گروه‌های کم حضور در عرصه سیاسی در پروسه پیگیری سفارشات و
۹۵	اصلاحات انتخاباتی
۱۶	ضمایم
	ضمیمه A: تعهدات سازمان امنیت و همکاری اروپا و سایر التزامات و معیارهای بین‌المللی
۲۶	برای پیگیری سفارشات انتخاباتی
۲۷	ضمیمه B: اسناد و منابع دیگر در مورد پیگیری سفارشات انتخاباتی
۴۷	ضمیمه C: لیست اختصارات و مخففات در این رهنمود

مقدمه

دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا در اوایل دهه ۰۹۹۱ میلادی فعالیت‌های نظارت از انتخابات را آغاز نمود تا کشورهای عضو این سازمان را در راستای تقویت پروسه‌های دموکراتیک و رشد نهادهای برگزار کننده انتخابات کمک و حمایت نماید. از آن زمان به بعد، این سازمان از بیش از ۰۰۳ انتخابات نظارت نموده و نقش مهمی را در راستای تقویت شفافیت، حسابدگی و بلندبردن اعتماد مردم بالای پروسه‌های انتخاباتی ایفا نموده است.

قابل یادآوریست که نظارت از انتخابات یک هدف مشخص نبوده بلکه یک فعالیت دوامدار است که بخاطر تامین شفافیت پروسه انتخابات صورت گرفته و بخاطر مؤثریت بخشیدن به آن باید با کشورهای شامل این سازمان همکاری صورت گرفته تا تعهدات و مکلفیت‌های خویش را در این راستا به وجه احسن انجام دهند. بخش عمده پروسه نظارت از انتخابات را بررسی‌های نهایی و سفارشات انتخاباتی تشکیل میدهند که دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر آن را به منظور برگزاری بهتر پروسه‌های انتخابات به کشورهای عضو پیشکش می‌نماید. نظارت از انتخابات زمانی مفید واقع می‌شود که سفارشات انتخاباتی بطور جدی در نظر گرفته شده و به شکل مؤثر آن تطبیق شوند. در صورت عدم تطبیق مؤثر این سفارشات، نگرانی‌ها در مورد وقوع کاستی‌ها و آسیب‌پذیری‌ها در پروسه انتخابات به دور از تصور نبوده و احتمال عواقب ناگوار افزایش می‌یابد.

کشورهای عضو سازمان سازمان امنیت و همکاری اروپا همیشه در مورد اهمیت پیگیری از تطبیق سفارشات انتخاباتی تاکید می‌نمایند. چنانچه در نشست مؤرخ ۹۹۹۱ این سازمان در شهر استانبول، کشورهای عضو بر پیگیری و عملی کردن سفارشات این سازمان تعهد نموده؛ اظهار داشتند تا: "سفارشات و بررسی‌های دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا را بصورت دقیق پیگیری نمایند." در حال حاضر، پیگیری سفارشات انتخاباتی، برای دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر از اهمیت بسزایی برخوردار بوده و کشورهای عضو در جریان پروسه‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی از کمک و حمایت این سازمان برخوردار می‌باشند.

دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر همواره تلاش نموده تا پیگیری مؤثر سفارشات انتخاباتی را تشویق و ترویج نموده و طی سال‌های اخیر تلاش‌های خویش را در این راستا دوچند ساخته است. ما همیشه سفارشات و گزارش‌های نهایی خویش را بعد از برگزاری هر انتخابات به نهادهای مربوطه کشور/کشورهای برگزار کننده انتخابات پیشکش نموده و تلاش به خرچ داده ایم تا زمنی یک بحث سازنده را به منظور پیگیری آنها با مقامات مربوطه فراهم سازیم. همچنان ما در مورد چگونگی تطبیق و پیگیری سفارشات انتخاباتی از راه‌های مختلف از جمله مرور و بررسی چارچوب حقوقی انتخابات، ارایه نظرها کارشناسانه در مورد چارچوب‌های انتخاباتی، تنظیم جلسات و میزگردها در مورد موضوعات مشخص انتخاباتی و ارایه مشوره‌های تخنیکی با کشورهای عضو کمک و همکاری نموده ایم.

دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی را طی سالیان متمادی انجام داده و امیدوار است تا این رهنمود ما را در راستای ایجاد یک شیوه منظم و سیستماتیک که باعث وضاحت و تسلسل منطقی در تطبیق پرونده‌ها شود، کمک نموده و با استفاده از آن توجه بیشتر به تطبیق سفارشات پیشکش شده مبذول گردد. ما این رهنمود را منحصراً از تلاش‌های مان جهت انکشاف میتودولوژی و روش کاری به منظور تقویت و تخصصی‌سازی فعالیت‌های نظارتی خویش، تهیه و ترتیب نموده ایم.

ما اطمینان داریم که این رهنمود می‌تواند تأثیرات نظارت و کیفیت پیگیری فعالیت‌ها در حوزه سازمان امنیت و همکاری اروپا را تقویت بخشیده و برای کشورهای عضو این سازمان که علاقمند پیگیری سفارشات انتخاباتی هستند، منحصراً یک وسیله مفید و کارآمد ممد واقع شود. این رهنمود حیثیت یک راهکار عملی را برای دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر در راستای کمک به کشورهای عضو خواهد داشت.

جا دارد تا از همه متخصصین و سازمان‌های که نظر خود را در جریان تهیه این رهنمود با ما شریک ساخته اند - بویژه کشورهای منعقد کننده اعلامیه اصول نظارت بین‌المللی انتخابات - ابراز سپاس او امتنان نماییم. بدون شک تهیه این رهنمود بدون همکاری و هماهنگی آنها کار ناممکن بود.

مایکل جورج لینک
رئیس دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر

۱. معرفی

۱.۱. در مورد این رهنمود

دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا در اوایل دهه ۰۹۹۱ میلادی فعالیت‌های نظارت از انتخابات را آغاز نمود تا کشورهای عضو این سازمان را در راستای تقویت پروسه‌های دموکراتیک و رشد نهادهای برگزار کننده انتخابات کمک و حمایت نماید. از آن زمان به بعد، این سازمان از بیش از ۳۰۰ انتخابات نظارت نموده و نقش مهمی را در راستای تقویت شفافیت، حسابدهی و بلندبردن اعتماد مردم بالای پروسه‌های انتخاباتی ایفا نموده است.

هر چند نظارت از انتخابات خود یک هدف مشخص نیست بلکه مرام از آن ایجاد همکاری با کشورهای عضو این سازمان بوده تا تعهدات و مکلفیت‌های خویش را در قبال انتخابات به وجه احسن عملی نمایند. یک بخش مهم نظارت از انتخابات، همان سفارشات انتخاباتی است که به منظور مدیریت بهتر انتخابات پیشنهاد می‌شود. نظارت از انتخابات زمانی سودمند واقع می‌شود که این سفارش‌ها جدی گرفته شده و بطور مؤثر تطبیق شوند. تمام کشورهای عضو در تدوین و تصویب سند استانبول مصوب سال ۰۹۹۱، تعهد نمودند تا: "سفارشات و بررسی‌های دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا را بصورت دقیق

پیگیری نمایند. ”در حال حاضر، پیگیری سفارشات انتخاباتی، برای دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر از اهمیت بسزایی برخوردار بوده و کشورهای عضو در جریان پروسه‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی از کمک و حمایت این سازمان برخوردار می‌باشند.

این رهنمود حاوی روش‌ها و تجارب دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر در ارتباط به کمک و همکاری این نهاد در زمینه پیگیری سفارشات انتخاباتی با کشورهای عضو می‌باشد. در حالیکه دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی را طی سالیان متمادی انجام داده است، هدف از این رهنمود ایجاد یک شیوه منظم و سیستماتیک بوده تا وضاحت و تسلسل منطقی در تطبیق پروسه‌ها را بوجود آورده و با استفاده از آن توجه بیشتر به تطبیق سفارشات پیشکش شده می‌ذول گردد. این رهنمود جزء تلاش‌های پیگیرانه دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر بوده و با سهم مالی کشورهای عضو جهت تقویت روش‌های تخصصی بمنظور پیگیری فعالیت‌های نظارتی تهیه شده است.

اصلاً این رهنمود پیگیری سفارشات انتخاباتی برای استفاده کشورهای عضو سازمان امنیت و همکاری اروپا ساخته شده است، ولی استفاده آن برای کشورهای خارج از حوزه تحت پوشش این سازمان که فعالیت‌های پیگیری از سفارشات انتخاباتی را انجام می‌دهند، نیز خالی از مفاد نخواهد بود. این رهنمود جهت استفاده دست‌اندرکاران انتخابات اعم از مقامات دولتی، احزاب سیاسی، رسانه‌ها، گروه‌های ناظرین ملی و نهادهای جامعه مدنی و سایر سازمان‌های ملی و بین‌المللی تهیه و ترتیب شده است.

در این رهنمود، فعالیت‌های پیگیرانه طوری تعریف شده است که بیان‌گر اقدامات عملی نهادهای دولتی و غیر دولتی به منظور تطبیق سفارشات انتخاباتی بوده که توسط ماموریت‌های نظارت از انتخابات جهت تحقق بخشیدن حقوق دموکراتیک در توافقات سیاسی و پیمان‌های حقوقی تعهد شده است. پیگیری سفارشات انتخاباتی شامل آوردن اصلاحات در چارچوب حقوقی و پروسه برگزاری انتخابات بوده که توسط دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر و سایر سازمان‌های بین‌المللی با راه اندازی فعالیت‌های مشخص، تعقیب و پشتیبانی می‌شود.

۱.۲. طرز استفاده این رهنمود

این رهنمود در برگزیده یک تعداد نکات کلیدی بوده که برای پیگیری سفارشات انتخاباتی مهم شمرده میشود. فصل دوم این رهنمود در مورد رویکرد دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر پیرامون پیگیری سفارشات انتخاباتی و فواید و چالش‌های آن بحث میکند. فصل سوم این رهنمود مروریست بر تعهدات سازمان امنیت و همکاری اروپا، مکلفیت‌ها و دیگر معیارهای بین‌المللی پیرامون تطبیق و پیگیری سفارشات انتخاباتی که کشورهای عضو این سازمان را به عملی کردن آن تشویق می‌نماید.

فصل چهارم در برگزیده فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی در جریان انتخابات و دوران بین انتخابات می‌باشد. معرفی بهترین عملکردها که بر مؤثریت پیگیری پروسه‌های انتخاباتی می‌افزاید، در فصل پنجم این رهنمود به بررسی گرفته شده است. میکانیسم‌های ممکنه جهت تعقیب و تطبیق سفارشات انتخاباتی و همچنان فعالیت‌های پیگیرانه دفتر نهادهای دموکراتیک

و حقوق بشر که کشورهای عضو این نهاد را در راستای فعالیت‌های انتخاباتی‌شان کمک نموده می‌تواند، در فصل ششم این رهنمود بیان شده است.

فصل هفتم همکاری دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر با سایر دست‌اندرکاران ملی و بین‌المللی دخیل در پروسه پیگیری سفارشات انتخاباتی در قلمرو کشورهای عضو و حوزه بیرون از پوشش این سازمان را به بررسی گرفته است. فصل هشتم این رهنمود، شامل راه‌ها و روش‌های تطبیق سفارشات انتخاباتی دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر است که با بکارگیری آن می‌توان به پروسه تعقیب و تطبیق سفارشات انتخاباتی و مراحل بعد از انتخابات رسیدگی نمود. فصل نهم این رهنمود روی ضرورت شمولیت گروه‌های کم حضور از دید سیاسی به شمول زنان، اقلیت‌های قومی و اشخاص دارای معلولیت در پروسه پیگیری سفارشات انتخاباتی اشاره می‌نماید.

این رهنمود حاوی سه ضمیمه است:

ضمیمه A: تعهدات سازمان امنیت و همکاری اروپا، مکلفیت‌ها و سایر معیارهای بین‌المللی بمنظور پیگیری سفارشات انتخاباتی.

ضمیمه B: لست اسناد و منابع دیگر در مورد پیگیری سفارشات انتخاباتی و

ضمیمه C: لست اختصارات و مخفف‌ها

۲. پس منظر پیگیری سفارشات انتخاباتی

۲.۱. پیگیری سفارشات انتخاباتی در یک نگاه

کشورهای عضو سازمان امنیت و همکاری اروپا متعهد بر احترام به حقوق بشر، دموکراسی و حاکمیت قانون بوده و انتخابات مردمی را ستون اصلی برای ثبات و امنیت پایدار تلقی می‌کنند. آنها تعهد نموده اند تا ناظرین انتخاباتی کشورهای عضو سازمان امنیت و همکاری اروپا، دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر، شورای پارلمانی سازمان امنیت و همکاری اروپا و گروه‌های ناظر ملی را جهت نظارت از انتخابات، دعوت نمایند.

هدف از فعالیت‌های نظارتی دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر حصول اطمینان از چگونگی تطبیق و پیگیری سفارشات انتخاباتی در مطابقت به تعهدات و مکلفیت‌های سازمان امنیت و همکاری اروپا و دیگر معیارهای بین‌المللی برای انتخابات دموکراتیک می‌باشد. همچنان طی فعالیت‌های نظارتی دیده می‌شود که آیا تعهدات فوق در قوانین انتخاباتی کشورهای برگزار کننده انتخابات انعکاس یافته است یا خیر. مقصد از نظارت از انتخابات شناسایی ساحات قابل انکشاف و ارایه سفارشات دقیق و عملی بوده تا کشورهای عضو را در برگزاری هر چه بهتر انتخابات کمک و حمایت نماید.

دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر تا حال بیش از ۰۰۳ فعالیت‌های نظارت از انتخابات را در ۶۵ کشور از جمله ۷۵ کشور عضو این سازمان انجام داده است. همچنان بر اساس تعهد خاص شورای دایمی سازمان امنیت و همکاری اروپا با کشورهای همکار نیز در این زمینه همکاری صورت گرفته است.^۱

۲.۲. منظور از پیگیری سفارشات انتخاباتی

توسعه فعالیت‌های نظارت از انتخابات در طول دو دهه گذشته نشان دهنده اهمیت انتخابات برای جامعه جهانی می‌باشد. این مسئله شامل افزایش علاقه‌مندی سیاسی برای حمایت از تحکیم ثبات، توسعه دموکراسی و بلندبدرن سطح آگاهی عامه در مورد خطرهای ناشی از انتخابات جنجالی و چالش برانگیز و نیز ثبات و امنیت می‌باشد.

فعالیت‌های نظارت از انتخابات ثابت ساخته است که این کارکرد یک وسیله مؤثر جهت بررسی برگزاری انتخابات و مشخص ساختن موارد قابل اصلاح و بهبود برای حمایت از حقوق دموکراتیک و تقویت و انکشاف پایدار انتخابات می‌باشد.^۲ سفارشات ناشی از فعالیت‌های نظارت از انتخابات اجزای کلیدی این برنامه بوده که برای تشخیص راه‌های عملی توسط سازمان‌های معتبر نظارتی پیشکش می‌شوند. این سفارشات به تقویت و انکشاف انتخابات کمک نموده و ضامن عملی شدن تعهدات سازمان امنیت و همکاری اروپا و سایر مکلفیت‌ها و معیارهای بین‌المللی می‌شود.

در صورتی‌که سفارشات انتخاباتی مورد توجه جدی قرار نگیرد، احتمال وقوع کوتاهی‌ها و آسیب‌پذیری‌ها در پروسه انتخابات بوجود آمده و ممکن وضعیت بدتر شود. این نه تنها خطراتی را متوجه حقوق اساسی بشری نموده بلکه تأثیر مستقیم بالایی اعتبار پروسه انتخابات داشته و نگرانی‌های امنیتی به سطح ملی و منطوقی را در پی خواهد داشت. ممکن عدم تطبیق سفارشات انتخاباتی منجر به عکس‌العمل منفی فعالین بین‌المللی از جمله عدم توجه آنها به تقویت و حفاظت از حقوق بشری شود. در ضمن احتمال آن می‌رود تا وضع محدودیت‌ها روی همکاری‌های سیاسی، کمک‌های انکشافی و یا تجارت بین‌المللی را در قبال داشته باشد. از این رو، تطبیق و پیگیری سفارشات انتخاباتی یکی از نقاط قابل توجه برای جوانب ذیدخل ملی و بین‌المللی در عرصه انتخابات می‌باشد.

دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر در عرصه تطبیق و پیگیری سفارشات انتخاباتی با

۱ Holy See بیگانه کشور عضو دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر است که تا حال در آن نظارت از انتخابات صورت نگرفته است. این دفتر تیم‌های نظارتی خویش را برای نظارت از انتخابات سال‌های ۴۰۰۲، ۵۰۰۲، ۹۰۰۲، ۰۱۰۲ و ۴۱۰۲ به افغانستان فرستاده است. همچنان این دفتر در انتخابات سال ۲۱۰۲ و ۴۱۰۲ کشور تونس نیز همکاری نموده است.

۲ دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر طرح‌ها و اقدامات لازم را در راستای فعالیت‌های انتخاباتی انکشاف داده است تا به نیازمندی‌های کشورهای عضو را پاسخگو باشد. این فعالیت‌ها شامل مأموریت نظارت از انتخابات، مأموریت نظارت از انتخابات با مسئولیت محدود، هیئت بررسی از انتخابات و تیم‌های متخصصین انتخابات می‌باشد. برای معلومات بیشتر به فصل پنجم چاپ ششم رهنمود نظارت از انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر مراجعه نمایند. تمامی اصطلاحات چون: «هیئت نظارت از انتخابات/فعالیت‌ها»، مرادف با تمامی انواع طرح‌های دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر در این بخش تشریح شده است.

انجام فعالیت‌های مختلف به تقاضای های کشورهای عضو لیبریک گفته و در این راستا با ارایه مشوره‌های تخنیکي و تخصصي در مورد چارچوب‌های انتخاباتي، مرور مسایل حقوقي، راه اندازی میزگردها و جلسات مشورتی همکاری نموده است. تعدادی از کشورهای عضو تجارب خوب گزارش‌دهی داوطلبانه از فعالیت‌های پیگیرانه خویش در مورد سفارشات انتخاباتي را به شورای دایمی سازمان امنیت و همکاری اروپا، کمیته ابعاد انسانی و دیگر مجالس و رویدادها پیشکش نموده اند. معلومات بیشتر در این مورد در فصل ششم این رهنمود بیان شده است.

بر علاوه اسناد سازمان امنیت و همکاری اروپا جهت حمایت از فعالیت‌های تطبیق و پیگیری سفارشات انتخاباتي، اسناد دیگر نیز در این موارد نوشته شده است. در سطح جهانی، میکانیزم‌های مختلف سازمان ملل متحد از جمله اعلامیه جهانی حقوق بشر مصوب ۸۴۹۱ و سند کنوانسیون جهانی حقوق مدنی و سیاسی مصوب ۶۹۱، فضای لازم را برای مرور و ارزیابی وضعیت تطبیق حقوق سیاسی و انتخاباتي بوجود آورده است. در سطوح منطوقی، اسناد مربوط به شورای نهادهای اروپایی از جمله محکمه حقوق بشر اروپا و سازمان کشورهای آمریکایی (OAS) به شمول محکمه آمریکایی حقوق بشر نقش همسانی را ایفا می‌نمایند. اتحادیه اروپا نیز پالیسی‌ها را جهت تقویت فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتي و چگونگی تطبیق آن در حوزه کشورهای عضو این اتحادیه و خارج از آن، ایجاد نموده است. همچنان معاهدات و اسناد کشورهای مستقل مشترک المنافع (CIS) نیز میکانیزم‌های را جهت رسیدگی به سفارشات انتخاباتي پیشبینی نموده است.

۲.۳. چالش‌های فرا راه پیگیری سفارشات انتخاباتي

رسیدگی به پیگیری و تطبیق سفارشات انتخاباتي یک کار دشوار و چند بُعدی بوده و مقتضی همکاری جوانب مختلف از جمله ادارات حکومتی [برای تشریح و تفسیل پالیسی‌ها]، پارلمان [برای تسوید و تصویب قوانین]، ادارات انتخاباتي و دیگر مراجع مربوطه [جهت تشریح و توضیح پروسه‌های اداری]، نهادهای غیر دولتی مانند احزاب سیاسی، رسانه‌ها و نهادهای جامعه مدنی [جهت مرور پالیسی‌های داخلی، دادخواهی و نظارت از پروسه انتخابات] می‌باشد. در حالی‌که تعهدات سازمان امنیت و همکاری اروپا و دیگر التزامات و معیارهای بین‌المللی چارچوبی را برای برگزاری انتخابات دموکراتیک مهیا نموده است؛ ولی زمینه برگزاری انتخابات و تحرکات ملی، شرایط و محیط هر انتخابات از هم فرق می‌کند.

دلایل مختلفی وجود دارد که چرا کشورهای عضو نمی‌خواهند و یا نمی‌توانند سفارشات انتخاباتي را عملی کنند. این دلایل قرار ذیل اند:

- نبود اراده سیاسی بویژه زمانی که حکومت‌ها و سیاسیون بخاطر جلوگیری از تضعف موقف سیاسی و دسترسی به قدرت، مانع بوجود آمدن تغییرات می‌شوند.
- عدم همکاری پارلمان بویژه زمانی که اصلاحات انتخاباتي مقتضی تغییرات در احکام عمده قانون اساسی باشد.
- نبود تخصص لازم برای تطبیق و پیگیری سفارشات انتخاباتي.
- عدم وجود منابع مالی لازم برای تطبیق اصلاحاتی که مقتضی تغییرات عمده در زیربناها می‌باشند.

- نبود وقت کافی قبل و بعد از برگزاری انتخابات و یا برگزاری انتخابات قبل از وقت موعده.
- بی ثباتی، هرج و مرج اجتماعی و یا آغاز جنگ.
- دست‌اندرکاران ملی تصور کنند که سفارشات انتخاباتی قانع‌کننده نبوده، مؤثریت لازم نداشته و سازگاز وضعیت ملی نمی‌باشد.

ممکن است دست‌اندرکاران بین‌المللی انتخابات در زمینه کمک و همکاری برای پیگیری و تطبیق سفارشات انتخابات بویژه زمانی که کشورها ملزم به برآورده ساختن مکلفیت‌ها و تعهدات بین‌المللی شده باشند، به چالش‌های جدی مواجه شوند. لذا آنها می‌توانند مسئولیت‌ها، تعهدات و معیارهای مرتبط را شناسایی نموده؛ خلاها و ابهامات در پیگیری و تطبیق سفارشات انتخاباتی را پیدا نموده و کمک‌های لازم را برای تطبیق سفارشات انتخاباتی پیشکش نمایند.

گرچه تلاش‌ها برای پیگیری و تطبیق سفارشات انتخاباتی و از بین بردن چالش‌ها مستقیماً به کشور مربوطه بر می‌گردد؛ پروسه اصلاحات مستلزم احساس قوی مالکیت ملی آن کشور می‌باشد. ممکن است همکاری و کمک‌های بین‌المللی در راستای پیگیری و تطبیق سفارشات انتخاباتی از مقاومت سیاسی محلی، عدم فعال بودن نهادهای مسئول، موجودیت جامعه مدنی ضعیف و عدم موجودیت رسانه‌های آزاد متأثر شود و فعالین بین‌المللی نتوانند، همکاری‌های لازم را ارائه نمایند.

۲.۴. چگونگی، زمان و مکان پیگیری سفارشات انتخاباتی

دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر تنها از انتخابات کشورهای عضو این سازمان نظارت نموده و فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی عموماً محدود به حوزه تحت پوشش این سازمان بوده ولی بعضی اوقات در این راستا با کشورهای همکار نیز تشریک مساعی صورت می‌گیرد. دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی را در جریان یا مستقیماً متعاقب برگزاری انتخابات انجام نمی‌دهد؛ چرا که این کار به مثابه تضعیف نقش این نهاد در بررسی مستقلانه و غیرجانبدارانه از انتخابات تلقی می‌شود.

فعالیت‌های پیگیرانه بر اساس یافته‌ها و سفارشات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر در گزارش‌های نهایی نظارت از انتخابات شکل می‌گیرد. چنانچه در فصل چهارم این رهنمود بیان شده است؛ گزارش‌های نهایی به اولویت بندی بعضی از سفارش‌ها اشاره نموده که باید در جریان پیگیری و تطبیق سفارشات انتخاباتی در محراق توجه قرار گیرد. کشورهای عضو باید به این سفارش‌ها توجه جدی نموده تا از یک‌طرف همه شمول بودن پروسه انتخابات در نظر گرفته شود و از طرف دیگر مالکیت ملی نیز تضمین شود.

دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سالانه فعالیت‌های متعدد نظارت از انتخابات را انجام داده ولی ممکن است برای پیگیری سفارشات انتخاباتی هر ماموریت نظارتی منابع مالی و بشری لازم را در دسترس نداشته باشد. لذا برای بلندبردن مؤثریت این فعالیت‌ها، نیاز به تخصیص دقیق و حساب شده منابع محسوس می‌شود. در روشنی آنچه گفته شد، شاخص‌های آتی اساس اولویت بندی فعالیت‌های تعقیبی را پیشکش می‌نماید.

۱. **علاقتمندی مقامات ذیربط:** که شامل تاکید برای اصلاح و برگزاری انتخابات و اتخاذ اقدامات مقدماتی چون راه اندازی بحث‌های عمومی در مورد اصلاحات، توسعه پلان‌های تطبیقی و درخواست رسمی همکاری از دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر می‌باشد.

۲. **میزان ضرورت:** این مسئله را می‌توان در یافته‌ها و گزارش‌های نهایی دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر جستجو کرد. چالش‌ها و کشمکش‌های فرا راه انتخابات یا احتمال خشونت در انتخابات آینده را نیز بر استناد یافته‌های این سازمان، مدنظر گرفت.

۳. **موجودیت وقت و زمان:** برای راه اندازی مشوره‌های گسترده با جوانب ذیدخل، مرور بر مسایل مربوط به قوانین، انکشاف پروسه‌های لازم و تدویر تریننگ‌ها و تعلیمات مدنی لازم برای رای‌دهندگان به وقت نیاز است. در صورتی‌که قبل از برگزاری انتخابات وقت کافی برای پیگیری سفارشات انتخاباتی وجود نداشته باشد، باید به سفارشات رجوع شده تا خطرهای بالقوه در یک چارچوب زمانی کوتاه بازنگری شده و اولویت‌ها مشخص شود.

۴. **اکمال فعالیت‌ها:** باید به فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی که توسط مؤسسات داخلی و بین‌المللی انجام داده می‌شود، توجه صورت گرفته تا از تکرار همچو فعالیت‌های مشابه توسط دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر جلوگیری صورت گرفته تا به عوض مؤثریت پروسه سبب ایجاد خلا ها نشود.

شاخص‌های اولویت‌بندی برای پیگیری سفارشات انتخاباتی را میتوان برای ارزیابی مکرر و متداوم مؤثریت چنین فعالیت‌ها استفاده نمود. مشخصاً این کار وقتی بسیار با ارزش است که خطر جدی کشمکش‌های انتخاباتی و وقوع خشونت‌ها پیش‌بینی شده باشد.

ISTANBUL 1999 (Charter for European Security, par. 25)

25. We reaffirm our obligation to conduct free and fair elections in accordance with OSCE commitments, in particular the Copenhagen Document 1990. We recognize the assistance the ODIHR can provide to participating States in developing and implementing electoral legislation. In line with these commitments, we will invite observers to our elections from other participating States, the ODIHR, the OSCE Parliamentary Assembly and appropriate institutions and organizations that wish to observe our election proceedings. We agree to follow up promptly the ODIHR's election assessment and recommendations.

۳. تعهدات سازمان امنیت و همکاری اروپا و دیگر تعهدات و معیارهای بین‌المللی در مورد پیگیری سفارشات انتخاباتی

تعهد برای برگزاری انتخابات واقعی که بیانگر اراده آزاد مردم باشد در اسناد بین‌المللی منجمله ماده ۱۲ اعلامیه جهانی حقوق بشر و ماده ۵۲ کنوانسیون بین‌المللی حقوق سیاسی و مدنی بصورت واضح بیان شده است. در سند تصویب شده سازمان امنیت و همکاری اروپا مصوب ۱۹۹۱ کوپن هاگن آمده است که تمامی کشورهای عضو این سازمان توافق نموده اند که: «اساس قانونیت و مشروعیت تمام حکومت‌ها را اراده آزاد مردم تشکیل می‌دهد که توسط انتخابات آزاد و عادلانه تمثیل شده باشد.»

سند سازمان امنیت و همکاری اروپا منعقد کوپن هاگن، کنوانسیون بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی و دیگر اسناد حقوق بشر سریعاً تأکید می‌ورزد تا کشورهای عضو اقدامات جدی را برای برآورده شدن حقوق بشری روی دست گیرند. این کار اطمینان می‌دهد که التزامات و تعهدات بین‌المللی در چارچوب حقوقی کشورهای عضو مورد توافق قرار گرفته و در عمل پیاده می‌گردند. در حالی که کشورهای عضو در مورد عملی کردن این التزامات و تعهدات اختیار کامل دارند، سفارشات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر و سایر نهادهای حقوق بشر،

رهنمایی‌های قوی و متعبر را برای عملی کردن سفارشات انتخاباتی در مطابقت به این التزامات و تعهدات فراهم می‌سازد.

نقطه مهم اینست که تعداد زیادی از اسناد سازمان امنیت و همکاری اروپا، کشورهای عضو را به تطبیق اسناد جهانی و بعضی اسناد منطقوی حقوق بشر تشویق می‌نماید. مثلاً: مصوبه نهایی Helsinki که در سال ۵۷۹۱ تصویب شده است، کشورهای عضو را ملزم می‌سازد تا «بروفق اعلامیه جهانی حقوق بشر عمل نمایند» و «بر تعهدات شان در قبال اعلامیه‌ها و توافقات جهانی وفادار بوده و همچنان به التزامات و تعهدات شان در قبال کنوانسیون‌های بین‌المللی حقوق بشر عمل کنند» سند مصوب ۳۸۹۱ مادرید از کشورهای عضو که تا هنوز به کنوانسیون‌های بین‌المللی حقوق بشر نه پیوسته اند، می‌خواهد تا به این کنوانسیون‌ها ملحق شوند. «همچنان اسناد سازمان امنیت و همکاری اروپا بر اهمیت ملحق شدن به میثاق‌های بین‌المللی حقوق بشر، پروتوکول‌های اختیاری مربوطه و کنوانسیون حقوق بشر اروپا، تاکید می‌ورزد»^۳.

کشورهای عضو این سازمان درک نموده اند که عملی کردن تعهدات شان بویژه تعهدات مرتبط به انتخابات یک موضوع داخلی نبوده و باید منحنیت یک نگرانی بین‌المللی قابل توجه قرار گیرد. در سند مصوب ۱۹۹۱ در شهر مسکو، کشورهای عضو «بطور قطعی و بدون جبر» اعلام نمودند که: «تعهدات که در عرصه بعد انسانی در اسناد سازمان امنیت و همکاری اروپا بدان تاکید شده است، مسایل قابل توجه برای تمام کشورهای عضو بوده و صرف مربوط به مسایل داخلی کدام کشور مشخص نمی‌باشد».

در نشست سال ۰۱۰۲ در شهر آستانه، کشورهای عضو بر «تطبیق کامل» مجموعه‌ای از اسناد سازمان امنیت و همکاری اروپا و دیگر اسناد بین‌المللی و نیز «مسئولیت‌های کشورهای عضو در قبال تطبیق کامل و صادقانه اسناد مذکور» تاکید مجدد نمودند.

۳.۱. تعهدات سازمان امنیت و همکاری اروپا

دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر ارگان پیشتازی در قالب سازمان امنیت و همکاری اروپا بوده که مسئولیت راه اندازی برنامه‌ها و فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی را بدوش دارد. منشور پاریس مصوب سال ۰۹۹۱، این نهاد را اساس گذاشته است (که در آن زمان بنام دفتر انتخابات آزاد نام‌گذاری شده بود) و مسئولیت «تقویت پیگیری و تطبیق تعهدات» مرتبط به انتخابات بویژه «تعهدات مندرج سند کوپن هاگن مصوب ۰۹۹۱ سازمان امنیت و همکاری اروپا آمده است» را بدوش داشت.

کشورهای عضو سازمان امنیت و همکاری اروپا خود را بصورت واضح و دوامدار متعهد به

۳ به پراگراف ۳۱۲ سند ویانا مصوب ۹۸۹۱ در مورد ملحق شدن به معاهدات بین‌المللی حقوق بشر بطور عموم، پراگراف ۵۱ در مورد کنوانسیون (میثاق) رفع کلیه انواع تبعیض علیه زنان و همچنان پراگراف ۲۰۴ سند مسکو مصوب ۱۹۹۱ در مورد عین کنوانسیون؛ پراگراف ۵۰۲ و پراگراف ۵۱۲ سند کوپن هاگن مصوب ۰۹۹۱ در مورد ملحق شدن به تمامی معاهدات بین‌المللی حقوق بشر به شمول میثاق اروپای حقوق بشر مراجعه شود. پراگراف ۲۳ فصل ششم سند هلسنکی مصوب ۲۹۹۱ به ملحق شدن به میثاق بین‌المللی رفع تمامی انواع تبعیض نژادی تاکید می‌ورزد.

پیگیری و تطبیق سفارشات انتخاباتی دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر می‌دانند. اهمیت پروسه پیگیری سفارشات انتخاباتی توسط سران این کشورها در نشست استانبول در سال ۱۹۹۱ مورد توافق قرار گرفته و آنها تعهد نموده اند تا: «بررسی‌ها و سفارشات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر را مجدانه پیگیری خواهند نمود.» همچنان آنها اعلام نموده اند که همکاری‌های این نهاد می‌تواند به کشورهای عضو در پروسه قانون‌گذاری برای انتخابات و تطبیق آن کمک نماید.

سند دیگری در این مورد در نشست شورای وزیران کشورهای عضو مصوب ۸۹۹۱ در اسلو، اضافه شد که در آن کشور های عضو تشویق شدند تا: «سفارشات انتخاباتی پیشنهاد شده توسط دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر بعد از انتخابات را بصورت دقیق پیگیری نمایند.» همچنان این سند خاطر نشان می‌سازد که: «دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر باید همکاری‌های خود را در مورد تطبیق و پیگیری سفارشات انتخاباتی به کشورهای مورد نظر پیشنهاد نموده و از چگونگی تطبیق و کیفیت این سفارشات به شورای دایمی گزارش بدهد.»

تعهدات برای پیگیری سفارشات انتخاباتی طی تصامیم مختلف شورای وزیران سازمان امنیت و همکاری اروپا مورد تاکید قرار گرفته است. در نشست Porto در سال ۲۰۰۲، کشورهای شرکت کننده بر «مهارت‌های دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر در کمک به کشورهای عضو در راستای تطبیق و پیگیری تعهدات انتخاباتی» مهر تصدیق گذاشته و توافق نمودند که «در مقابل سفارشات این نهاد قویاً پاسخگو باشند.» در جلسه Maastricht در سال ۲۰۰۲، کشورهای عضو توافق نمودند تا «در مورد پیشرفت‌ها در راستای تطبیق و پیگیری سفارشات، به شورای دایمی سازمان امنیت و همکاری اروپا معلومات بدهند.» در جلسه سال ۲۰۰۲ بروکسل، کشورهای عضو تاکید نمودند که در قبال تطبیق مؤثر تعهدات شان که در سازمان امنیت و همکاری اروپا به آن ملزم هستند، مسئولیت دارند» و «دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر «نقش مهمی را در همکاری با آنها» بشمول کمک در پروسه «مرور و بررسی قوانین انتخابات» بازی می‌کند. متعاقب جلسه بروکسل در سال ۲۰۰۲، یک بحث گروهی اشخاص مشهور در همین سال براه انداخته شد که در گزارش آن ذکر شده بود که کشورهای عضو سازمان و دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر باید «از طریق راه اندازی گفت‌وگوها و همکاری‌های عملی» به پیگیری سفارشات بعد از انتخابات توجه بیشتر نموده و این دفتر «بعد از مشوره با کشور ذیربط» در این مورد به شورای دایمی گزارش دهد.

تعدادی از تعهدات، رهنمایی‌های مشخصی را در مورد چگونگی پروسه‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی به کشورهای عضو ارایه می‌نماید. مثلاً: پراگراف ۵.۷، ۵.۸ و ۷.۱. سند مصوب سال ۱۹۹۱ سازمان امنیت و همکاری اروپا در گوپن هاگن، کشورهای عضو را ملزم بر تضمین گنجاندن حقوق انتخاباتی در قوانین نموده که از طریق یک پروسیجر عمومی اتخاذ شده و این قوانین در دسترس همگانی قرار داشته باشند. در مورد همه شمول بودن پروسه قانون‌گذاری برای انتخابات، پراگراف ۸.۱ سند مسکو مصوب سال ۱۹۹۱ اعلام می‌دارد که قانون‌گذاری و تصویب آن باید در نتیجه یک پروسه باز که انعکاس دهنده اراده مردم باشد، صورت بگیرد. همچنان پراگراف ۷۲ سند استانبول مصوب سال ۱۹۹۱ بر نقش مهم مؤسسات غیر دولتی در رابطه به حصول اطمینان از در نظرداشت مسایل حقوق بشر و آزادی‌های بنیادی در قوانین تاکید می‌ورزد.

در کل این اسناد، کشورهای عضو سازمان امنیت و همکاری اروپا را ملزم می‌سازد تا سفارشات انتخاباتی دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر را پیگیری نموده و نقش مهم این نهاد را در راستای کمک به پروسه پیگیری سفارشات در نظر داشته باشند.

۳.۲. میکانیزم‌ها و اسناد بین‌المللی

سازمان ملل متحد یک چارچوب جهانی را آماده ساخته است و این چارچوب کشورها را در مورد پیگیری و تطبیق سفارشات انتخاباتی رهنمایی نموده و آنها را در برگزاری انتخابات به وجه بهتر و خویتر همکاری می‌نماید. سازمان ملل متحد همواره در منشور خویش بر نقش ارزنده انتخابات دموکراتیک و قابل اعتماد برای تأمین صلح و ثبات تأکید نموده است. از جمله ۷۵ کشور شرکت کننده در سازمان امنیت و همکاری اروپا، ۶۵ کشور عضو سازمان ملل متحد بوده و تنها یک کشور عضو ناظر دائمی این سازمان می‌باشد.

سیستم سازمان ملل متحد بین مسایل حقوق بشری مبنی بر پیمان‌ها و مسایل حقوق بشری مبنی بر منشورها فرق می‌گذارد. پیمان‌های این سازمان بخش عمده تعهدات بین‌المللی مرتبط به مسایل انتخابات را در بر می‌گیرد که عمدتاً اینها سند کنوانسیون بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی می‌باشد. این سند که جهت تقنین مسایل حقوقی و تشویق مشارکت مردم در زندگی سیاسی و اجتماعی ساخته شده است، شامل التزاماتی در مورد حق کاندید شدن و رای دادن، آزادی‌های بنیادی و حق اصلاحات مؤثر می‌باشد. پیمان‌های دیگر این سازمان بر حفظ قوی حقوق انتخاباتی گروه‌های مشخص تأکید می‌نماید. پیمان‌های مرتبط در این مورد شامل سند کنوانسیون بین‌المللی رفع کلیه انواع تبعیض نژادی مصوب سال ۵۶۹۱ که به [فراهم سازی حقوق انتخاباتی بدون کدام تبعیض و فرق گذاری بین افراد واجد شرایط اشاره دارد] و سند کنوانسیون بین‌المللی رفع کلیه انواع تبعیض علیه زنان مصوب سال ۷۹۹۱ می‌باشد که روی التزامات در مورد سهم گیری زنان در عرصه‌های سیاسی تأکید می‌ورزد. سند کنوانسیون بین‌المللی حفظ و رعایت حقوق تمام کارگران مهاجر و اعضای فامیل آنها مصوب ۰۹۹۱ و سند کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت مصوب ۶۰۰۲ شامل این کتگوری می‌باشند. برعلاوه، سند کنوانسیون مبارزه علیه فساد اداری مصوب ۳۰۰۲ شامل احکامی در مورد شفافیت ادارات خدمات عامه و بخش‌های مالی می‌باشد.

برای دریافت معلومات بروز در مورد تصویب و امضای اسناد سیستم ملل متحد توسط کشورهای عضو سازمان امنیت و همکاری اروپا، به دیتابیس مجموعه پیمان‌های ملل متحد در آدرس ذیل مراجعه شود: <https://treaties.un.org/>

هرکدام از این پیمان‌ها کمیته متشکل از متخصصین مستقل بوده که از کارکردهای کشورهای عضو در مطابقت به مواد این پیمان‌ها نظارت می‌نمایند. مثلاً: نهاد نظارت از تطبیق کنوانسیون بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی، کمیته حقوق بشر (RPCC) است. پیمان‌ها و معاهدات، کشورهای عضو را مکلف بر احترام به صلاحیت‌های نهادهای نظارتی (کمیته‌های) پیمان می‌سازد. عموماً این کمیته‌ها تفاسیر متعبر ("ملاحظات عمومی" و یا "سفارشات عمومی") را در مورد تفسیر احکام و التزامات مربوط به پیمان‌ها و معاهدات، صادر می‌نمایند. قابل یادآوری است که ملاحظه/توضیح شماره ۵۲ کمیته نظارت بر حقوق

بشر (CCPR) بر حق سهم‌گیری در شئون عامه از قبیل فرصت اشتراک در ساختن و تطبیق پالیسی‌های محلی، ملی و بین‌المللی تأیید می‌نماید.

همچنان کمیته‌های نظارت از پیمانها/معاهدات گزارش‌های منظم کشورهای عضو - در مورد اقدامات آنها جهت مؤثریت حقوق تضمین شده در پیمان‌ها - را بصورت «مشاهده نهایی» ارزیابی نموده و سفارشات در مورد چگونگی استفاده از آن را عنوانی کشورهای عضو ارسال می‌دارد. سطح تطبیق و رسیدگی به این سفارشات باید در گزارش عمومی کشور تطبیق‌کننده، منعکس شود. خلاصه این‌که ملاحظات مربوط به تطبیق سفارشات کمیته‌های نظارت‌کننده پیمان‌ها، گاهی اوقات به تمامی کشورهای عضو سازمان امنیت و همکاری اروپا ارسال می‌شود.

یک تعداد از کشورها بعضی پروتوکول‌های اختیاری این پیمان‌ها را نیز تصویب نموده و یا به آن ملحق شده اند که این کار به کمیته‌های نظارت‌کننده صلاحیت داده تا به شکایات قربانیان موارد تخلف از پیمان‌ها/میثاق‌ها را در مطابقت اصول رسیدگی نمایند. تصامیم در مورد شکایات افراد مستلزم تفسیر دقیق پیمان مورد نظر بوده و تصامیم بعد از غور و بررسی دقیق اتخاذ می‌شود. کشورهای عضو متعهد بر احترام به یافته‌های کمیته‌های نظارت از پیمان‌ها می‌باشند. کمیته‌های نظارتی پروسه‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی را انکشاف داده و از تطبیق آن نظارت می‌نمایند. در صورت وقوع تخلف، کشور متخلف شش ماه وقت دارد تا در مورد حل آن به کمیته‌های نظارتی پیمان‌ها معلومات ارایه نماید. در صورتی‌که کشور متخلف قادر به حل تخلف انجام شده نباشد، قضیه مربوطه بسته نشده بلکه برای جستجوی یک راه حل منطقی، فضا برای بحث‌های رسمی باز نگه داشته می‌شود.

همچنان یک تعداد از نهادهای مربوط به منشور سازمان ملل متحد از جمله شورای امنیت سازمان ملل متحد و مجمع عمومی آن نقش مهمی را در پیگیری سفارشات انتخاباتی ایفا می‌کنند. فیصله‌های این دو نهاد ممکن مستقیماً به موضوعات مشخص انتخاباتی در یک کشور مورد نظر ربط داشته باشد. مثلاً: مجمع عمومی ملل متحد در هر دو سال در مورد تقویت اصول انتخاباتی یک قطعنامه صادر می‌کند. برای اولین بار در سال ۳۱۰۲ و متابعاً در سال ۵۱۰۲ قطعنامه مجمع عمومی ملل متحد روی تعهدات این نهاد تأیید نموده و خواستار آن شد تا کشورهای عضو این سازمان تمام تلاش‌های خویش را بخرچ داده تا حق اشتراک مساویانه در انتخابات را برای شهروندان خود فراهم نماید. مجمع عمومی ملل متحد در سال ۱۸۹۹۱ اعلامیه‌ی را پیرامون وظایف و مسئولیت‌ها صادر نمود و در آن روی حقوق شهروندان تأکید صورت گرفته بود که هر کس حق دارد انتقادات و پیشنهادات خویش را بمنظور تقویت فعالیت‌های نهادهای دولتی، مؤسسات و سازمان‌ها به مراجع مربوطه، ارایه نمایند. طرزالعمل‌های مشخص ملل متحد، گزارش‌گران ویژه، متخصصین آزاد و گروه‌های کاری هم می‌توانند در این مورد ابراز نظر نمایند.

برعلاوه، میکانیزم جهانی ارزیابی دوره‌یی (UPR) فرصتی را برای تمامی کشورهای عضو ملل متحد فراهم می‌سازد تا اقدامات انجام شده و تعهدات خود در راستای تقویت مسایل حقوق بشر بویژه مسایل مربوط به انتخابات را بیان نمایند. در پایان میکانیزم جهانی ارزیابی دوره‌یی، یک گزارش نهایی نشر شده که در آن چگونگی رسیدگی به سفارشات منجمله سفارشات مرتبط به تخلفات انتخاباتی نیز توضیح می‌شود. در جریان عملی کردن میکانیزم جهانی ارزیابی

دوره‌یی، از کشورهای ذیربط توقع می‌رود تا در مورد چگونگی عملی کردن سفارشات انتخاباتی وضاحت بدهند. دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر گزارش‌های نظارت از انتخابات را طور مداوم و سیستماتیک با دست‌اندرکاران میکانیزم جهانی ارزیابی دوره‌یی شریک ساخته و هر کشور در مدت ۰۶ ماه یکبار مورد ارزیابی قرار می‌گیرند. تمام کشورهای عضو سازمان امنیت و همکاری اروپا در پروسه جهانی ارزیابی دوره‌یی شرکت کرده اند.

بطور خلاصه، این چارچوب جهانی التزامات و میکانیزم‌های مربوط به انتخابات را ایجاد نموده تا پروسه عملی‌سازی تعهدات را تقویت ببخشد. گزارش‌های نظارت از انتخابات از طریق شناسایی خلاها و انکشاف سفارشات در مورد چگونگی عملی کردن آنها کمک می‌کند. در مقابل پیگیری سفارشات انتخاباتی می‌تواند به عملی کردن پیمان‌ها کمک نماید.

۳.۳ دیگر اسناد منطقی

شورای اروپا نقش کلیدی را در تقویت و تطبیق حقوق بشر در جغرافیای ۷۴ کشور عضو خویش که همه آنها عضویت سازمان امنیت و همکاری اروپا را نیز دارا می‌باشند، بازی می‌کند. ماده ۳ اولین پروتوکول سند کنوانسیون اروپایی حقوق بشر کشورهای عضو شورای اروپا را متعهد به «برگزاری انتخابات آزاد در فاصله‌های مناسب از طریق رای سری و تحت شرایطی مناسب برای انتخاب نماینده‌گان مردم با خواست مردم» می‌سازد. محکمه اروپایی حقوق بشر مسئولیت دارد تا از مسایل حقوق بشر به شمول مسایل حقوق بشری مربوط به انتخابات نظارت نماید. در صورت عدم مؤثریت راه حل‌های داخلی، هر شخص، نهاد غیر دولتی و یا افرادی که ادعای نقض حقوق بشر بویژه مسایل مربوط به انتخابات را داشته باشند، می‌توانند علیه کشور عضو در محکمه اروپایی شکایت درج نمایند. در سال‌های اخیر محکمه حقوق بشر اروپا به قضایای متعدد مربوط به شکایات انتخاباتی به شمول قضایای حق رای‌دهی زندانیان، افراد دارای نارسای‌های ذهنی، شهروندان غیر مقیم، تصامیم و قواعد واجد شرایط بودن برای کاندیدان، تخلفات در پروسه رای‌دهی، طرح سیستم انتخابات، ترکیب و بی‌طرفی ادارات انتخاباتی، پروسه‌های درست و دقیق برای میکانیزم‌های شکایات و دادخواهی و مسایل مربوط به پوشش رسانه‌ای انتخابات رسیدگی نموده است. محکمه حقوق بشر اروپا بطور فزاینده از گزارش‌های دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر برای اتخاذ تصامیم و قضاوت‌ها در مورد مسایل انتخاباتی منحیث ریفرنس استفاده نموده است. قضاوت‌ها و فیصله‌های نهایی این محکمه برای کشور ذیربط الزام آور بوده و اشاریست برای دیگر کشورهای عضو شورای اروپا تا در این مورد محتاط باشند. کمیته وزرا شورای اروپا تطبیق فیصله‌های محکمه حقوق بشر اروپا را از طریق پروسه فشار سیاسی بالای کشورهای عضو نظارت می‌کند.

کمیسیون اروپایی برای دموکراسی از طریق قانون (the Venice Commission) یک مورد مشورتی شورای اروپا می‌باشد. این کمیسیون ۰۶ کشور عضو داشته که از آن جمله ۱۵ کشور آن در سازمان امنیت و همکاری اروپا عضویت دارند. کمیسیون وینیس در مورد مسایل مختلف حقوقی به شمول مسایل مربوط به انتخابات و نظر سنجی‌ها گزارش‌ها و سفارشات خویش را نشر نموده و از پیگیری آن در بحث‌های عمومی ربعوار این کمیسیون نظارت می‌نماید. کمیسیون وینیس در سال ۲۰۰۲ یک «اصول رفتار» را در مورد عملکرد خوب پیرامون مسایل انتخاباتی به مثابه یک مرجع و رهنمود به کمیسیون اروپا، پیشکش نمود. بر اساس این

اصول رفتار، بخاطر حفظ ثبات قانون، احکام اساسی قوانین انتخابات اصولاً نباید در یک سال اخیر قبل از برگزاری انتخابات تعدیل شود. راه حل پیش‌بینی شده دیگر اینست که در صورت تعدیل احکام اساسی قانون انتخابات نیز سیستم سابقه انتخابات برای انتخابات پیش‌رو مرعی الاجراء قرار داده شود و قانون جدید و یا احکام جدید قانون بعد از آن انتخابات اجرایی شود. روی هم‌رفته، پیگیری سفارشات انتخاباتی باید از اصل ثبات قانون انتخابات مستثنا قرار داده شود و نباید قسمی عمل شود که باعث ایجاد وضعیت خلاف معیارها و سندی‌های میراث انتخاباتی اروپا شود و یا هم مانع تطبیق سفارشات انتخاباتی توسط سازمان‌های بین‌المللی گردد.

گروپ کشورهای عضو شورای اروپا علیه فساد اداری (GRECO) گزارش‌های را در مورد سفارشات مربوط به احزاب سیاسی و مسایل مالی مبارزات انتخاباتی تهیه می‌کنند. این گروپ ۹۴ عضو دارد که همه آنها در سازمان امنیت و همکاری اروپا عضویت دارند. زمانی‌که سفارشات کمیسیون وینیس و گروپ کشورهای عضو شورای اروپا الزامیت نداشته باشند، این گروپ مشوره‌های دقیق را برای کشورهای عضو این سازمان‌ها پیشکش می‌نماید.

اتحادیه اروپا متعهد به تقویت، ترویج و محافظت از حقوق بشر و دموکراسی در حوزه کشورهای عضو و کشورهای غیر عضو این اتحادیه که با آنها در تعامل است، می‌باشد. اتحادیه اروپا ۸۲ کشور عضو دارد که همه آنها عضویت سازمان امنیت و همکاری اروپا را نیز دارند. اتحادیه اروپا در سند پالیسی خود بر اهمیت پیگیری سفارشات انتخاباتی تاکید ورزیده است. اتحادیه اروپا در سال ۲۰۱۲ چارچوب استراتژیک و پلان عملیاتی حقوق بشر و دموکراسی خود را تصویب کرد که بر اساس آن نهادهای مربوط به این اتحادیه وظیفه دارند تا با استفاده از یافته‌های ماموریت‌های نظارت از انتخابات و گزارش‌های اتحادیه و همچنان یافته‌های گزارش‌های دیگر نظارت از انتخابات (مثل: گزارش‌های دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا) در راستای تقویت دوران انتخاباتی گام‌های عملی برداشته و تطبیق مؤثر آن را تضمین کنند. در سال ۲۰۱۲ یک پلان عملیاتی جدید در مورد مسایل حقوق بشر و دموکراسی تصویب شد که در آن روی ضرورت "توحید بهترین عملکردها از انتخابات جهت تقویت سفارشات انتخاباتی ماموریت‌های نظارت اتحادیه اروپا و دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا تاکید صورت گرفته است تا مباحثات کشورهای عضو این اتحادیه روی مسایل سیاسی و دموکراسی "به منظور ازدیاد تاثیرات نظارت انتخاباتی" حمایت شود.

سازمان کشورهای مستقل مشترک المنافع نیز به ارزش پیگیری سفارشات انتخاباتی اشاره نموده است. این سازمان ۱۱ عضو دارد که همه آنها عضویت سازمان امنیت و همکاری اروپا را دارا می‌باشند. اعلامیه اسامبله بین‌پارلمانی کشورهای مستقل مشترک المنافع منعقد سال ۲۰۰۲ در مورد اصول بین‌المللی نظارت از انتخابات و نظر سنجی‌ها مراحل متعدد مرتبط به پیگیری سفارشات انتخاباتی را مشخص ساخته است. این مراحل شامل ارایه گزارش نهایی حاوی سفارشات تخنیکی می‌باشد که باید به نهادهای مربوط به این سازمان در مدت کمتر از دوماه بعد از برگزاری انتخابات، پیشکش شود.

سازمان کشورهای امریکایی (OAS) انتخابات دموکراتیک را در کشورهای امریکایی تشویق و تقویت می‌نماید. ۵۳ کشور در این سازمان عضویت داشته که از جمله آنها صرف دو کشور

آن، عضویت سازمان امنیت و همکاری اروپا را دارند. منشور دموکراتیک بین‌الامریکایی (IADC) که توسط اسامبله عمومی سازمان کشورهای امریکایی در سال ۱۰۰۲ تصویب شده است، کشورهای عضو را مکلف ساخته تا از انتخابات نظارت نموده و کمک‌های انتخاباتی را بنا به درخواست کشورهای عضو سازمان، ارایه بدارند. منشور دموکراتیک بین‌الامریکایی از کشورهای عضو می‌خواهد تا ماموریت‌های نظارت انتخاباتی را انجام داده و گزارش‌های خویش را به شورای دایمی سازمان کشورهای امریکایی پیشکش نمایند. سفارش‌های که در هر یک از این گزارش‌ها ارایه می‌شوند، اساس کمک‌های این سازمان را برای فعالیت‌های پیگیرانه بعد از انتخابات بشمول همکاری‌های حقوقی و تخنیکی، تشکیل می‌دهد.

۳.۴. معیارهای دیگر برای پیگیری سفارشات انتخاباتی

معیارهای تخصصی برای ناظرین بین‌المللی در اعلامیه اصول نظارت انتخاباتی بین‌المللی (DoP) اساس گذاری شده است. این معیارها در مجمع ملل متحد در سال ۵۰۰۲ تذکر داده شده و توسط بیش از ۰۵ سازمان نظارت‌کننده انتخابات در دنیا تصویب شده است. دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر یکی از ۳۲ سازمان‌های اولی بود که این معیارها را تصویب نمود. این معیارها در مورد پیگیری سفارشات انتخاباتی نگاشته که «از ماموریت‌های نظارتی توقع می‌رود تا یافته‌ها، تصامیم و سفارشات مناسب را که به پروسه‌های انتخابات کمک نموده می‌تواند» پیشکش نمایند. در این معیارها به فعالیت‌های بلاقوه پیگیری سفارشات انتخاباتی نیز اشاره شده و تاکید شده که «ماموریت‌های نظارت می‌توانند جلسات خصوصی را با اشخاص ذیدخل در برگزاری انتخابات دموکراتیک در کشور ذیربط تدویر نموده و یافته‌ها، تصامیم و سفارشات خود را با آنها شریک سازند.» در ضمن اعلامیه اصول نظارت انتخابات بین‌المللی بر ضرورت همکاری مشترک در راستای فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی تاکید ورزیده و از سازمان‌های تصویب‌کننده این اعلامیه می‌خواهد که «تحت هر شرایطی» برای بلندبردن دست‌آوردهای ماموریت‌های نظارت بین‌المللی باهم یکجا کار کنند.

در سال ۲۱۰۲، معیارهای مشابهی برای ناظرین ملی توسط اعلامیه اصول جهانی برای نظارت بی‌طرفانه از انتخابات و نظارت توسط سازمان‌های ملی، ساخته شد. این معیارها شامل تعهد برای ارایه «سفارشات مناسب برای برگزاری انتخابات دموکراتیک» و دادخواهی «برای اصلاح چارچوب حقوقی انتخابات، تطبیق آن توسط نهادهای برگزارکننده و دور کردن موانع سد راه مشارکت همه جانبه شهروندان در پروسه‌های سیاسی و انتخابات» می‌باشد. از این رو ناظرین ملی نقش به‌سزایی را در شکل‌گیری سفارشات انتخاباتی و فعالیت‌های پیگیری آنها ایفا می‌کنند. دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر حامی بین‌المللی این اعلامیه و حامی بیش از ۰۵۲ سازمان نظارت‌گر ملی در سراسر جهان می‌باشد که این اعلامیه را تصویب نموده است.

اعلامیه سال ۵۰۰۲ پاریس در مورد مؤثریت کمک‌ها و اجندای اکرا برای عمل (Accra Agenda for Action) اسنادی اند که معلومات مفید را در مورد طرح و تنظیم فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی ارایه می‌دارند. این توافقات که توسط تعداد زیادی از کشورهای عضو سازمان امنیت و همکاری اروپا به امضاء رسیده اند، یک روش مؤثرتری را برای همکاری‌های بین‌المللی [که روی اصل مالکیت ملی تمرکز داشته باشد] در نظر گرفته است. این روش روی مشارکت همه شمول بین کشورهای ذیربط و شرکای بین‌المللی، پروژه‌های هماهنگ و مکمل

یکدیگر، کمک‌های ظرفیت‌سازی برای دست‌اندرکاران ملی و پروسه‌های مبتنی بر نتایج و تقویت حسابداری تمرکز دارد.

۳.۵. اصول پیگیری سفارشات انتخاباتی

دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر در وقت حمایت از پیگیری سفارشات انتخاباتی توجه خاصی را به یک سلسله اساسات کلیدی می‌ذول داشته که ذیلاً ذکر می‌شود. تعداد از این اساسات در این فصل و فصول قبلی این رهنمود تذکر داده شده است؛ در حالی که تعداد دیگر آن بعداً در این رهنمود بیان خواهد شد.

- دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر تطبیق سفارشات ماموریت‌های نظارت از انتخابات را در روشنایی توافقات سیاسی و پیمان‌های حقوقی که به آن تعهد نموده است، تشویق و حمایت می‌نماید.
- دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر صرف بر حسب تقاضای کشور عضو در پیگیری سفارشات انتخاباتی، همکاری می‌نماید.
- دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی را بصورت هدفمند، بی‌طرفانه، غیر جانبدارانه و مستقل با در نظر داشت این که مسئولیت نهایی برگزاری انتخابات مربوط و منوط به کشور عضو می‌شود، انجام می‌دهد.
- دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر کمک‌های خود در راستای فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی را مطابق به ضرورت و علاقه‌مندی کشور ذیربط، زمان میسر قبل از انتخابات پیش روی و منابع موجود اولویت بندی می‌کند.
- دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر از تجارب خوب در مورد پیگیری سفارشات انتخاباتی با در نظر داشت دوران انتخابات، تشویق اراده سیاسی، کمک به ظرفیت‌سازی پایدار انتخاباتی، تقویت مشوره‌های عمومی، همه شمول بودن پروسه انتخابات، بکارگیری و پایبندی به تعهدات سازمان امنیت و همکاری اروپا و دیگر تعهدات و معیارهای بین‌المللی، تخصص‌های ملی و بین‌المللی پیرامون پروسه و تشویق ایجاد پلان‌ها، گزارش‌دهی عمومی و میکانیزم مرور و ارزیابی حمایت می‌کند.
- دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر کثرت‌گرایی سیاسی و مشارکت گروه‌های اقلیتی و کم حضور سیاسی را در پروسه پیگیری سفارشات انتخاباتی منحصراً یک وسیله تشویق برای ایجاد زمینه‌های مساوی در پروسه انتخابات، تقویت می‌کند.

- دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر با دیگر سازمان‌های نظارت‌کننده بین‌المللی و گروه‌های ناظرین ملی جهت تشویق فعالیت‌های هماهنگ برای پیگیری سفارشات انتخاباتی همکاری می‌نماید.
- دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی‌ها را به شکل شفاف و باز راه‌اندازی می‌کند.
- دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی را طور دوامدار مورد ارزیابی قرار داده تا زمینه‌های ممکنه بهبود فعالیت‌ها را شناسایی نماید.
- دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر کشورهای عضو را تشویق می‌نماید تا در مورد فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی‌شان از مجرای ساختارهای سازمان امنیت و همکاری اروپا و سایر میکانیزم‌های جهانی و منطقوی، گزارش دهند.

۴. فعالیت‌های بعد از انتخابات: پروسه دوران انتخاباتی

دوران انتخابات (electoral cycle approach) روشی است که توسط آن می‌توان انتخابات را منحنی یک پروسه دوامدار نه یک رویداد منزوی و منحصر به یک زمان تلقی نمود. این روش تشخیص نموده که انتخابات متشکل از تعداد از بخش‌های با هم مرتبط بوده و از همدیگر متأثر می‌شوند. دوران انتخابات چندین سال قبل از برگزاری انتخابات آغاز و بعد از مدت طولانی بعد از روز انتخابات تمام می‌شود. دوران انتخابات نقطه آغاز معین و یا ختم معین نداشته ولی عموماً به سه زمان عمده: زمان قبل از انتخابات، جریان انتخابات و زمان بعد از انتخابات تقسیم بندی شده است.

دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر در طول دوران انتخابات آماده بحث روی نحوه تطبیق و پیگیری سفارشات انتخاباتی می‌باشد. فعالیت‌های مشخص پیگیرانه محدود به زمان بعد از انتخابات می‌باشد. فعالیت‌های زمان بعد از انتخابات دارای سه عنصر کلیدی می‌باشد: (۱) نشر گزارش نهایی دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر، (۲) پیشکش نمودن گزارش نهایی و (۳) فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی.

در یک مرحله بعدی، مأموریت ارزیابی مقدماتی دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر فرصتی را برای ارزیابی عملی شدن سفارشات قبلی، فراهم می‌سازد.

شکل (۱): دیاگرام دوران انتخابات، انستیتوت بین‌المللی برای دموکراسی و کمک به انتخابات

۴.۱. نشر گزارش نهایی

اساس پروسه پیگیری مؤثر سفارشات انتخاباتی در گزارش‌های نظارت از انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر نهفته است. گزارش نهایی این نهاد تقریباً دو ماه بعد از برگزاری انتخابات منتشر می‌شود. این گزارش در اختیار کشور برگزار کننده انتخابات قرار داده شده و نیز در وبسایت دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر به نشر می‌رسد. همچنان گزارش نهایی به زبان‌های رسمی کشور مربوطه ترجمه شده و در اختیار، رسانه‌ها، دیگر کشورهای عضو، سازمان‌های بین‌المللی و اعضای کمیته آکادمیک قرار داده می‌شود.

نکات کلیدی در گزارش نهایی همان سفارشات انتخاباتی است که به منظور بهبود و تقویت چارچوب حقوقی و قانونی انتخابات و برگزاری انتخابات آینده، پیشکش می‌شود. این سفارشات بمنظور تطبیق و جلب توجه جوانب ذیدخل در انتخابات بشمول نهادهای برگزار کننده انتخابات، مقامات حکومتی، احزاب سیاسی، رسانه‌ها و جامعه مدنی در گزارش نهایی گنجانیده می‌شوند. این سفارشات مبتنی بر یافته‌های است که در آن موارد، تعهدات و التزامات تا هنوز عملی نشده و یا مواردی است که به تقویت بیشتر نیاز دارد. بعضی از سفارشات قسمی اند که مستلزم تغییر در روند قانون‌گذاری بوده در حالی که بعضی دیگر آنها ممکن بالای عمل‌کردهای انتخاباتی

متمرکز باشند. سفارشات باید سازنده و استوار بر حقایق باشند تا پیشنهادات واضح را در مورد چگونگی تطبیق تغییرات مطابق به تعهدات سازمان امنیت و همکاری اروپا و دیگر تعهدات و معیارهای بین‌المللی، ارایه کرده بتواند. سفارشات انتخاباتی جهت کمک و مشوره دهی به کشورهای عضو ارایه می‌شود نه اداره انتخابات آنها. سفارشات انتخاباتی نباید بیش از حد صیغه حتمی بودن داشته و باید مجال تطابق با محیط‌های مشخص برای تطبیق را در خود داشته باشند. خامه سفارشات باید در جریان ماموریت نظارتی با اطراف ذیدخل مورد بحث قرار گیرد تا وضاحت و جنبه تطبیقی آنها تضمین شود.

سفارشات در متن گزارش نهایی گنجانیده شده و با اشاره به تعهدات، التزامات و معیارهای مشخص مستقیماً به نواقص و کمبودی‌های شناسایی شده ارتباط داده می‌شود. این سفارشات بصورت جمعی یکبار دیگر در آخر گزارش‌ها گنجانیده شده و تعدادشان محدود به چهار الی ده شده و منحصراً اولویت‌های کاری پیشنهاد می‌شوند. ممکن است در گزارش نهایی به سفارشات قبلی دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر که تا هنوز عملی نشده اند، نیز اشاره شود. این سفارشات اساس هر فعالیت تعقیبی و پیگیرانه در آینده را تشکیل داده و بر اساس اولویت بندی مورد پیگیری قرار می‌گیرند.

سفارشات که توسط دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر پیشکش می‌شود، نه قطعی بوده و نه جامع؛ لذا کشورهای عضو می‌توانند بخاطر اصلاح و بهبود پروسه انتخابات شان، به سفارشات مراجع دیگر نیز مراجعه نمایند. بر این اساس آنها می‌توانند سفارشات ناظرین ملی، نهادهای برگزار کننده انتخابات و دیگر سازمان‌های بین‌المللی را نیز مدنظر بگیرند.

۴.۲. پیشکش گزارش نهایی

ارایه گزارش نهایی نظارت از انتخابات یک میکانیزم مؤثر را برای گذار از مرحله نظارت به مرحله کمک به کشورهای عضو جهت پیگیری سفارشات انتخاباتی فراهم می‌سازد. زمانی‌که گزارش نهایی به کشور ذیربط سپرده شد، دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر آمادگی خویش را برای سفر به آن کشور اعلام نموده تا محتویات گزارش را با مقامات مربوطه به بحث گیرند. گرچه پیشنهاد سفر به تمام کشورهای عضو داده می‌شود، ولی سفر وقتی بر حسب تقاضا کشور میزبان صورت می‌گیرد. چنین سفرها معمولاً توسط رییس هیئت نظارت، یکی از کارمندان ارشد دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر و یا رییس این دفتر رهبری می‌شود. بصورت عادی این سفر ۳ الی ۹ ماه بعد از سپری شدن انتخابات صورت می‌گیرد.

بعد از سفر به کشور میزبان، گزارش نهایی رسماً به جوانب ذیدخل پیشکش شده و روی یافته‌های کلیدی، تصامیم و سفارشات مندرج در گزارش، بحث و تبادل نظر صورت می‌گیرد. اعضای هیئت در جریان سفر شان در ملاقات‌های دوجانبه با مقامات ذیربط، نشست‌های معلومات دهی برای پارلمان کشور میزبان، میزگردها، جلسات گروه کاری و نشست‌های معلومات دهی به رسانه‌ها شرکت می‌کنند. چنین سفرها فرصت بحث‌های سازنده با مقامات کشور میزبان را فراهم ساخته، توضیحات لازم در مورد نقاط مبهم ارایه شده و راه‌های همکاری دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر در مورد پیگیری سفارشات انتخاباتی به کشور میزبان بیان می‌شود. متعاقب سفر، دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر نقاط عمده سفر (مینوت) را با جوانب ذیدخل شریک می‌سازد.

۴.۳. فعالیت‌های تعقیبی و پیگیرانه

فعالیت‌های تعقیبی و پیگیرانه مجموعه‌ای از فعالیت‌هاییست که توسط کشور میزبان و بعضاً با کمک دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر و دیگر دست اندرکاران بین‌المللی انجام می‌پذیرد. این فعالیت‌ها روی تطبیق سفارشات انتخاباتی که ممکن شامل مسایل وسیع مربوط به انکشاف دموکراتیک و محافظت از حقوق بشر مانند آزادی اتحادیه‌ها، آزادی تجمعات و حرکت‌های مدنی، کمک به احزاب سیاسی، نهادهای عدلی و قضایی، رسانه‌ها و دیگر جوانب دپدخل در پروسه انتخابات می‌شود، تمرکز می‌نماید. فعالیت‌های تعقیبی ایکه ممکن است توسط کشور میزبان و یا دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر عملی شود، در فصل ششم این رهنمود به تفصیل بیان شده است.

ترجیحاً، پروسه پیگیری سفارشات انتخاباتی باید هرچه زودتر بعد از ختم پروسه انتخابات آغاز شود. در جریان دوران انتخابات، فرصت زمانی مناسب جهت رسیدگی به اکثریت موضوعات انتخاباتی از جمله تغییرات اساسی در چارچوب حقوقی انتخابات، ثبت نام رای‌دهندگان، تعیین سرحدات حوزه‌های انتخاباتی، ادارات انتخاباتی، مسایل مالی کمپاین‌ها و میکانیزم حل منازعات، زمان بعد از برگزاری انتخابات می‌باشد. تکمیل فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی نیاز به زمان بندی دقیق دارد. آوردن تغییرات در عناصر کلیدی پروسه انتخابات در مدت زمان کوتاه نزدیک به انتخابات می‌تواند جنجال برانگیز شده و زمان اندکی را برای بحث‌های لازم و تطبیق پروسه‌ها باقی گذارد. این تغییرات بیشتر بر می‌گیرد به اصلاحات در قوانین انتخاباتی و طوری‌که در سند "تجارب خوب وینیس" به آن اشاره شده است؛ این‌که عناصر اساسی و کلیدی قانون انتخابات نباید در سال اخیر قبل از انتخابات تعدیل گردد.

چندین فعالیت‌های پیگیرانه را می‌توان در زمان بعد از انتخابات انجام داد. مثلاً: راه اندازی یک میزگرد در مورد تعهدات سازمان امنیت و همکاری اروپا پیرامون یکی از مسایل انتخاباتی تا در آن روی خامه اصلاحات در قانون یک مرور صورت گیرد. همچنان دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر می‌تواند با استفاده از فرصت یک سفر کوتاه را در زمان بین انتخابات به کشور مورد نظر طرح‌ریزی تنظیم کند تا مسایل قابل پیگیری را ارزیابی نموده و اصلاحات مزید را تشویق نماید. در همه حالات، فعالیت‌های پیگیری سفارشات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر باید قبل از ارسال ماموریت ارزیابی نیازمندی‌ها به پایان برسد.

۴.۴. ماموریت‌های ارزیابی نیازمندی‌ها

با وجودی‌که ماموریت‌های ارزیابی نیازمندی‌ها قبل از انتخابات، یک فعالیت تعقیبی نبوده ولی فرصتی را برای ارزیابی سطح تطبیق سفارشات قبلی در یک مرحله بعدی دوران انتخابات فراهم می‌سازد. دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر اکثراً تیم ماموریت‌های ارزیابی نیازمندی‌ها را در کشور برگزار کننده انتخابات چهار یا شش ماه قبل از روز انتخابات ارسال می‌نماید. آنها وضعیت موجود قبل از انتخابات را ارزیابی نموده و در مورد ضرورت انجام فعالیت‌های مرتبط به انتخابات و نوع سازگاری آن با در نظر داشت نیازمندی‌ها، سفارش ارائه می‌نماید. تیم ماموریت ارزیابی نیازمندی‌ها با در نظر داشت معیارهای متعدد به شمول سفارشات ماموریت‌های نظارتی دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر نظر خود را در

مورد انجام فعالیت‌های مربوط به انتخابات به کشور میزبان ابراز می‌نماید. تمام گزارش‌های ماموریت ارزیابی نیازمندی‌ها در وبسایت دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر به نشر رسیده و نیز بدسترس عامه قرار می‌گیرد.

ماموریت ارزیابی نیازمندی‌ها باید سطح تطبیق و عدم تطبیق سفارشات انتخاباتی را مشخص سازد. این ارزیابی باید زمان‌بندی و همه شمول بودن پروسه پیگیری سفارشات انتخاباتی را مورد غور و بررسی قرار دهد. این ارزیابی در مورد موجودیت ضرورت برای اعزام یا عدم اعزام ماموریت نظارت از انتخابات به کشور برگزار کننده انتخابات کمک می‌کند. در صورت عدم تطبیق سفارشات قبلی دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر توسط کشور برگزار کننده انتخابات، ماموریت ارزیابی نیازمندی‌ها بی‌معنی بوده و ممکن باعث صدور سفارشات تکراری شود.

با وجودی‌که ماموریت ارزیابی نیازمندی‌ها، ارسال و توظیف تیم نظارت از انتخابات را رد هم کند، سفارشات و مسایل مربوط انتخابات که نیاز به رسیدگی دارند، مورد توجه قرار خواهند گرفت. این کار در ذات خود اساس را برای فعالیت‌های پیگیرانه دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر ایجاد نموده تا کشور برگزار کننده انتخابات را در این راستا کمک نماید.

۵. تجارب خوب در مورد پیگیری سفارشات انتخاباتی

دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر یک تاریخچه طولانی کار با کشورهای برگزار کننده انتخابات در مورد پیگیری سفارشات انتخاباتی دارد. این کار باعث شده است تا زمینه تطبیق مؤثر سفارشات انتخاباتی فراهم شده و اصلاحات ملموس در نظام انتخابات بوجد آید که ذیلاً به یک چند مورد اشاره می‌شود.

۱. **اراده سیاسی و تداوم:** دولت‌ها، مسئولیت رهبری تطبیق سفارشات انتخاباتی را با در نظر داشت قدرت اجرایی و قوت پارلمانی شان بدوش دارند. اراده سیاسی قوی جناح حاکم (یا احزاب) برای پیگیری سفارشات انتخاباتی بسیار ضروری می‌باشد. بطور مثال: این کار توسط سهم‌گیری جناح‌های دخیل در قدرت در یک گفت‌وگو ملی و ایجاد پلان‌های کاری دقیق در مورد اصلاحات انتخاباتی تمثیل شده می‌تواند. هر چند دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر کشورهای برگزار کننده انتخابات را در مورد فعالیت‌های پیگیرانه انتخاباتی کمک می‌نماید؛ ولی لازم است این فعالیت‌ها از مجرای نهادهای داخلی عملی شده تا دوام و مالکیت پروسه را تضمین کند. دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر بدین بارو است که مسئولیت نهایی برگزاری انتخابات و پیگیری فعالیت‌ها/پروسه‌های بعدی بدوش کشورهای برگزار کننده انتخابات بوده و همکاری

این نهاد صرف بمنظور تقویت و بلندبردن ظرفیت کشورها در تنظیم پروسه‌های انتخاباتی و تداوم آن صورت می‌گیرد.

۲. اصلاحات زود هنگام: ثبات قانون و حاکمیت قانون یک امر حتمی و حیاتی برای پروسه انتخابات بوده و تطبیق سفارشات انتخاباتی در زمان قابل از برگزاری انتخابات وقت کافی را برای تدویر بحث‌های مشورتی، تسوید و تصویب قوانین، ارزیابی و انکشاف تجارب، تدویر برنامه‌های آگاهی دهی برای رای‌دهندگان و راه اندازی آموزش‌های ارتقای ظرفیت برای کارمندان انتخابات، کاندیدان احتمالی و دیگر جوانب ذیدخل در پروسه انتخابات را فراهم می‌سازد. در صورتی که زمان برگزاری انتخابات زیاد نزدیک نباشد، بحث‌های سیاسی مربوط به انتخابات چندان داغ نبوده و مؤقف‌های سیاسی هم چندان روشن نمی‌باشد. ایجاد اراده سیاسی و تفاهم سیاسی به وقت نیاز داشته و کار در یک مهلت کوتاه مؤثریت لازم برای راه اندازی بحث‌های سیاسی را در قبال نخواهد داشت. پیگیری سفارشات انتخاباتی در دقیقه نود، احتمال خطرات را افزایش داده و به مثابه یک دیکته برای برآورده شدن منافع سیاسی کوتاه تعلق می‌شود. آوردن اصلاحات در پروسه انتخابات زمان گیر بوده پلان و تطبیق آن هر از گاهی مستلزم مداخله دست‌اندرکاران متعدد می‌باشد. پس در این جاست که مرور بر سفارشات و آوردن اصلاحات انتخاباتی در اولین فرصت موجود بعد از برگزاری انتخابات، اهمیت و ارزش خود را پیدا می‌کند.

۳. مشورت و مشارکت: توافق نظر در مورد چگونگی پیگیری سفارشات انتخاباتی خیلی مهم است چون با این کار می‌توان سهم‌گیری جوانب ذیربط را در پروسه اصلاحات تشویق نموده و پیامدها را قابل قبول همه ساخت. اصلاحات در چارچوب حقوقی عمدتاً در مورد تغییر قاعده بازی بوده و نباید به مثابه صلاحیت خاص برنده انتخابات تلقی شود. پروسه اصلاحات انتخاباتی زمانی قوی و مؤثر تمام شده می‌تواند که در آن امکان دخالت معنی‌دار، مشوره دهی و سهم‌گیری جوانب ذیربط نه تنها احزاب و گروه‌های عمده سیاسی مخالف بلکه سهم‌گیری گروه‌های کوچک سیاسی، نهادهای تنظیم کننده انتخابات، متخصصین ملی، جامعه مدنی و سایر جناح‌ها به شمول گروه‌های به حاشیه رانده شده نیز وجود داشته باشد (به فصل نهم مراجعه شود). مثال‌های تجارب خوب در این مورد شامل ایجاد کمیته‌های پارلمانی چند حزبی، گروه‌های کاری نهادهای برگزار کننده انتخابات و جامعه مدنی و برنامه‌های مسلسل مشورتی و آگاهی دهی به مردم می‌باشد.

۴. چارچوب و مسئولیت‌های توافق شده: ممکن تطبیق سفارشات انتخاباتی از دید سیاسی اندکی چالش‌زا باشد؛ لذا داشتن یک چارچوب توافق شده مقاصد کار تطبیق و پیشبرد پروسه را آسان و متمرکز می‌سازد. تقسیم مسئولیت‌ها در بین جوانب مختلف ذیدخل امکان تطبیق سفارشات را ازدیاد بخشیده؛ و نیز وجود تقسیم اوقات توافق شده زمانی برای عملی کردن فعالیت‌ها سطح انکشاف و حسابدگی این فعالیت‌ها را تقویت می‌نماید. ایجاد میکانیزم‌های ارزیابی دوره‌یی سطح تحرک را بالا برده و به تنظیم و درجه بندی دوباره فعالیت‌ها، در صورت نیاز، اجازه می‌دهد. این کار فرصت ارزیابی تطبیق اصلاحات پیشنهاد شده در مطابقت به تعهدات سازمان امنیت و همکاری اروپا، التزامات بین‌المللی و دیگر می‌عاریها برای برگزاری انتخابات دموکراتیک را فراهم می‌سازد. نشر گزارش‌ها در مورد اصلاحات انتخاباتی، شفافیت و حسابدگی در تطبیق پروسه را ازدیاد بخشیده و اعتماد سیاسی و اجتماعی (مردمی) را بلند می‌برد.

۵. ارتباط و هماهنگی: هماهنگی بین نهادها و سازمان‌های ملی و بین‌المللی کمک کننده در تطبیق پروسه سفارشات انتخاباتی باعث افزایش مؤثریت و تقویت پروسه شده، از تکرار فعالیت‌ها جلوگیری نموده و باعث ایجاد فرصت‌ها برای پیگیری پیوسته و دوامدار می‌شود. این هماهنگی شامل کارهای مشترک، برگزاری جلسات مسلسل هماهنگی و ایجاد نظرها مشترک می‌باشد. برای مرور وضعیت پروسه تطبیق سفارشات انتخاباتی و تشویق گام‌های بعدی در این زمینه، می‌توان یک ارزیابی میان مدت را انجام داد.

۶. مثال‌های فعالیت‌های پیگیرانه

مقامات دولتی و غیر دولتی می‌توانند فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی را در کشور برگزار کننده انتخابات بدوش داشته باشند. فعالیت‌های اختصاصی پیگیری سفارشات انتخاباتی توسط دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر و دیگر سازمان‌های بین‌المللی می‌توانند در این راستا کمک کننده باشد و تلاش‌های کشورهای برگزار کننده انتخابات را حمایت نماید. جدول ذیل در برگزیده بعضی مثال‌های فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی است که دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر و فعالین ملی می‌توانند آن را انجام بدهند.

۶.۱. فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی توسط کشور برگزار کننده انتخابات

فعالیت	نهاد رهبری کننده احتمالی	تفصیل موضوع
مرور و ارزیابی قوانین	پارلمان کمیته های پارلمانی	<p>نهادهای قانون‌گذار بشمول کمیته‌های پارلمانی می‌توانند پروسه برگزاری انتخابات را ارزیابی نموده و سفارشات را بمنظور تقویت و بهبود انتخابات آینده پیشکش نمایند؛ همچنان سفارشات انتخاباتی که توسط دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر، سازمان‌های دیگر بین‌المللی و جامعه مدنی تهیه شده است را نیز مورد ارزیابی قرار دهد. کمیته‌های پارلمانی در کشورهای مختلف پروسه مشورتی و رایزنی عمومی را براه انداخته تا نظرها گروه‌های ذی‌علاقه را در مورد اصلاحات انتخاباتی جمع‌آوری نمایند. جمع‌آوری نظرها از طریق تدویر جلسات، ورکشاپ‌ها، رسانه‌ها و برنامه‌های انترنیتی صورت می‌گیرد.</p> <p>به تعقیب آن، نهادهای قانون‌گذار و کمیته‌های پارلمانی می‌توانند قوانین را ترتیب و تصویب نموده و با توجه به تقویت چارچوب حقوقی برای برگزاری انتخابات آینده، به سفارشات قبلی دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر رسیدگی نمایند.</p> <p>همچنان پارلمان‌ها می‌توانند با نظارت از کارکردهای نهادهای تنظیم کننده انتخابات، پروسه اصلاحات را تقویت ببخشند.</p>
مرور برنامه‌های انتخاباتی و پلان‌گذاری استراتژیک	نهادهای تنظیم کننده انتخابات گروپ‌های کاری گروپ‌های کاری تخصصی	<p>نهادهای تنظیم کننده انتخابات می‌توانند پروسه برگزاری انتخابات را مرور و ارزیابی نموده و یک پلان استراتژیک را برای اصلاحات ترتیب نمایند. آنها می‌توانند در حیطه صلاحیت خویش اصلاحات را بوجود آورده و سفارشات لازم را جهت تغییر در قوانین به پارلمان ارایه نمایند. در بعضی از کشورها نهادهای تنظیم کننده انتخابات حق تسوید و پیشنهاد مسوده قانون را دارند.</p> <p>نهادهای تنظیم کننده انتخابات می‌توانند در جریان پروسه ارزیابی و پلان گذاری استراتژیک روی نحوه رسیدگی به سفارشات انتخاباتی دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر و سایر سازمان‌های بین‌المللی و نهادهای جامعه مدنی ابراز نظر نمایند. پروسه‌های مرور و ارزیابی سفارشات تحت رهبری نهادهای تنظیم کننده انتخابات اکثر اوقات جامع‌تر بوده چرا که توأم با مشوره‌ها با دیگر نهادهای دولتی، احزاب سیاسی، نهادهای جامعه مدنی، دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر و دیگر سازمان‌های بین‌المللی می‌باشد.</p> <p>گروپ‌های کاری یا گروه‌های تخصصی حین کارهای مشابه را با تمرکز بر یک بخش ویژه انجام داده می‌توانند. ممکن این گروپ‌ها متشکل از متخصصین و نماینده‌های سازمان‌های بین‌المللی باشد.</p>

فعالیت	نهاد رهبری کننده احتمالی	تفصیل موضوع
ارزیابی‌ها، داخواهی و نظارت جامعه مدنی	گروه‌های نظارت داخلی سازمان‌ها / نهادهای سیاسی، مؤسسات تحقیقی نهادهای جامعه مدنی	<p>نهادهای جامعه مدنی می‌توانند با راه اندازی میزگردها و دیگر فعالیت‌های داخواهی پیشنهادات خویش را ترتیب و از سطح تطبیق سفارشات انتخاباتی نظارت نمایند. این کار آنها منجر به فعالیت‌های داخواهی و تشویق مقامات دولتی و سایر جوانب ذیدخل در پروسه انتخابات شده تا سفارشات پیشکش شده را بصورت درست تطبیق نمایند. در کشورهای که اراده سیاسی قوی برای اصلاحات انتخاباتی وجود نداشته باشد، داخواهی نهادهای جامعه مدنی یک فعالیت مفید و ارزنده برای تشویق و تطبیق سفارشات انتخاباتی بوده و آنها می‌توانند یک پلتفرم داخواهی عمومی را در مورد اولویت‌های عمده برای اصلاحات مانند: مسایل ثبت‌نام رای‌دهندگان و مشارکت زنان در پروسه انتخابات تشکیل دهد.</p> <p>نهادهای جامعه مدنی می‌توانند گزارش‌ها و اعلامیه‌های مطبوعاتی را در جریان دوران بعد از انتخابات در مورد تطبیق اصلاحات توافق شده پخش و نشر نمایند. همچنان سایر موضوعات مربوط به انتخابات که نیاز به توجه بیشتر دارد را برجسته سازد.</p>
گزارش دهی داوطلبانه به شورای دایمی سازمان امنیت و همکاری اروپا و کمیته رسیدگی به ابعاد انسانی	حکومت پارلمان	<p>در مطابقت با تعهدات سازمان امنیت و همکاری اروپا، کشورهای عضو بطور فزاینده گزارش‌های داوطلبانه خویش را در مورد فعالیت‌های پیگیری و تطبیق سفارشات انتخاباتی دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر، به شورای دایمی و کمیته ابعاد انسانی پیشکش می‌نمایند.</p> <p>در صورت امکان، دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر در این جلسات اشتراک نموده، معلومات اضافی و تجارب تخصصی خود را در مورد ایجاد زمینه برای یک بحث ریشه ای و عمیق پیشکش می‌نماید.</p>
گزارش دهی به نهاد های نظارت از پیمان های ملل متحد، بررسی مقطعی جهانی و دیگر میکانیزم‌ها	حکومت	<p>کشورهای عضو می‌توانند با استفاده از فرصت ملاحظاتی خویش در مورد پروسه پیگیری سفارشات انتخاباتی را ذریعه گزارش‌های مقطعی به نهادهای نظارت از پیمان‌های ملل متحد، نهاد بررسی مقطعی جهانی و دیگر نهادهای منطقوی ارایه نمایند. این کار می‌تواند فرصتی را برای تبارز دادن فعالیت‌های که به منظور عملی نمودن سفارشات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر و دیگر نهادهای بین‌المللی باشد، را فراهم سازد.</p>

۶.۲. فعالیت‌های پیگیرانه دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر

تفصیل موضوع	فعالیت
<p>دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر بر حسب تقاضای کشورهای عضو، آنها را در مرور و بررسی مسوده قوانین و مقررات در مطابقت با تعهدات سازمان امنیت و همکاری اروپا و دیگر التزامات و معیارهای بین‌المللی، کمک و همکاری می‌نماید. این بررسی‌ها شامل قوانین مربوط به انتخابات و دیگر قوانین و مقررات مرتبط و متمرکز به مسایل حقوق بشر و انتخابات شفاف و آزاد مانند مقررات برای آزادی بیان، گردهمایی‌ها، تشکلات و منابع مالی احزاب سیاسی می‌شود.</p> <p>مزیت بررسی‌های حقوقی در این است تا نظرها تخصصی در مطابقت با تعهدات سازمان امنیت و همکاری اروپا و سایر التزامات و معیارهای بین‌المللی در مسودات قوانین توحید شود. مرور و بررسی حقوقی مسوده‌های قوانین فرصت دریافت مشوره‌های مفید و بی‌طرفانه را قبل از پیشکش مسوده قانون به پارلمان، میسر می‌سازد.</p> <p>مرور و بررسی‌های حقوقی در عرصه انتخابات معمولاً یکجا با کمیسیون وینیس بشکل «نظرها مشترک» راه اندازی می‌شود. دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر حیثیت ناظر را در جلسات عمومی کمیسیون وینیس و جلسات شورای فرعی انتخابات دموکراتیک، دارد. درخواست برای مرور و بررسی قوانین اکثراً بصورت مستقیم از طرف کشورهای عضو و یا هر از گاهی از طرف سازمان امنیت و همکاری اروپا و یا شورای نهادهای اروپایی، صورت می‌گیرد. دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر درخواست‌های افراد و مؤسسات غیر دولتی را نمی‌پذیرد. تمام نظرها مشترک در وبسایت دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر به نشر می‌رسد.</p> <p>به تعقیب مرور و بررسی قوانین، دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر آماده است تا به کشور مربوطه سفر نموده، تغییرات پیشنهادی را با جوانب دیدخل بحث نموده و گزارش نهایی خویش را به مراجع مربوط تسلیم نماید.</p>	<p>بررسی‌های حقوقی</p>
<p>دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر می‌تواند نظره‌های حقوقی را در مورد مرور و تسوید تعدیلات در قوانین به کشورهای عضو بویژه کمیته‌های پارلمانی و گروپ‌های مؤطف کاری آنها فراهم نماید. در ضمن این دفتر می‌تواند مشوره‌های حقوقی را در مورد سطح پاسخ‌گویی تعدیلات پیشنهادی به سفارشات قبلی این دفتر و مطابقت آنها با تعهدات سازمان امنیت و همکاری اروپا و سایر التزامات و معیارهای بین‌المللی، ارائه نماید.</p> <p>دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر نظره‌های غیر رسمی خویش را به شکل تحریری به کمیته‌های پارلمانی و گروپ‌های کاری پیشکش نموده، در جلسات آنها شرکت نموده و سفرهای مشخص را بمنظور بحث‌های مفصل روی پیشنهادات، انجام می‌دهد. گاهی این کارها در همکاری با کمیسیون وینیس صورت می‌گیرد.</p> <p>در کل دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر می‌تواند تمامی پروسه‌های قانون‌گذاری یک کشور عضو را مرور و بررسی نموده و از مؤثریت، شفافیت و همه شمول بودن احکام قوانین، اطمینان حاصل نماید.</p>	<p>نظره‌های حقوقی در مورد تسوید قوانین</p>

فعالیت	تفصیل موضوع
<p>ارزیابی دقیق و ریشه‌ای بخش‌های مشخص انتخاباتی</p>	<p>دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر می‌تواند یک تیمی از متخصصین را جهت ارزیابی مفصل بخش‌های مشخص انتخاباتی موظف نماید. شکل و نوعیت چنین ارزیابی‌ها مختلف بوده می‌تواند در قالب یک سفر کوتاه ۲ الی ۵ روزه متشکل از کارمندان دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر باشد و یا سفرهای طولانی‌تر ۰۱ الی ۴۱ روزه با حضور مشاورین متخصص خارجی.</p> <p>دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سفرهای را به کشورهای عضو انجام داده تا پیشینه‌ها را در مورد انکشاف مدیریت انتخابات عمیقاً بررسی نموده، تکنالوژی جدید رای دهی و سیستم ثبت نام رای‌دهندگان را معرفی نماید. ممکن است چنین ارزیابی‌ها مستقیماً به کشورهای عضو واگذار شده، طی میزگردها و دیگر برنامه‌ها پیشکش شود و یا در وبسایت دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر به نشر برسند.</p> <p>دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر می‌تواند در ارزیابی مسائل وسیع‌تر در ارتباط به دموکراسی و حقوق بشر بشمول مسائل حاکمیت قانون، اداره عامه، ثبت نام اتباع، مسائل امور مالی فعالیت‌های سیاسی، آزادی بیان، اتحادیه‌ها و جمعاعات، نقش احزاب سیاسی، مشارکت سیاسی زنان، مسائل مربوط به پیمان روما - سینتی (Roma and Sinti) و دیگر مسائل مربوط به اقلیت‌ها و اشخاص دارای معلولیت که از یافته‌های نظارت انتخابات سرچشمه می‌گیرند، دخیل باشد.</p>
<p>مشوره‌های تخنیکی در تطبیق سفارشات انتخاباتی و دیگر تجارب خوب</p>	<p>دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر می‌تواند مشوره‌های تخنیکی را بمنظور تطبیق سفارشات انتخاباتی و دیگر تجارب خوب در بخش‌های مشخص انتخاباتی ارائه نماید. این کار را می‌توان از طریق سه‌گیری در میزگردها، سیمینارها و جلسات انجام داد.</p> <p>مثال‌ها در این خصوص شامل استفاده از تجارب خوب در پروسه اصلاحات حقوقی، مدل‌های تعیین سرحدات حوزه‌های انتخاباتی، پروسیجرهای ثبت نام کاندیدان، سیستم‌های مختلف مدیریت انتخابات، نقش احزاب سیاسی در تطبیق سفارشات انتخاباتی، معیارهای تقویت پروسه ثبت نام رای‌دهندگان، تجارب خوب مربوط در مورد استفاده از تکنالوژی‌های جدید رای دهی، تقویت میکانیزم‌های نظارت از امور مالی کمپاین‌ها، ایجاد سیستم مؤثر حل و فصل منازعات و تقویت سه‌گیری زنان و گروه‌های روما (Roma) می‌شوند.</p> <p>چنین برنامه‌ها اکثراً توسط بخش عملیاتی سازمان امنیت و همکاری اروپا، دیگر سازمان‌های بین‌المللی و یا مقامات کشورهای عضو تنظیم می‌گردند. دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر هم می‌تواند برنامه‌ها/رویدادهای مشخص در این مورد را جهت اشتراک نمایندگان دولت و جامعه مدنی از کشورهای مختلف عضو سازمان امنیت و همکاری اروپا را تدویر نماید. این دفتر متعهد بر سه‌دهی احزاب مخالف و بیرون از پالمان، نهادهای جامعه مدنی و گروه‌های کم حضور در عرصه سیاسی در چنین رخدادها/برنامه‌ها می‌باشد.</p> <p>دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر یک دیتابیس معلومات در مورد اشخاص متخصص دارد که می‌توانند در مورد موضوعات مشخص انتخاباتی مشوره‌های تخنیکی لازم را ارائه بدارند.</p>

فعالیت	تفصیل موضوع
همکاری با گروه‌های ناظرین ملی	<p>دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر طی سالیان متمادی با گروه‌های ناظرین ملی کمک و همکاری نموده است. این کمک‌ها شامل تدویر برنامه‌های آموزشی جهت ارتقای ظرفیت این گروه‌ها در عرصه‌های روش‌های نظارت، گزارش نویسی، مرور و بررسی تطبیق سفارشات، راه اندازی بحث‌ها بین احزاب سیاسی روی مسایل مربوط به اصلاحات انتخاباتی و همچنان دادخواهی برای ایجاد اصلاحات انتخاباتی می‌شود.</p> <p>دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر می‌تواند از طریق تقویت اصلاحات انتخاباتی همه شمول و با در نظر داشت و برجسته ساختن سفارشات گروه‌های ناظر ملی، در بلندبردن شهرت آنها کمک کند.</p> <p>دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر در این مورد، رهنمودی را به چاپ رسانیده و آموزش‌های مجانی آن‌لاین را برای ناظرین ملی انتخابات مهیا می‌سازد. همچنان این دفتر سیمینارها پیرامون مسایل مورد علاقه گروه‌های ناظرین ملی را میزبانی می‌نماید.</p>
راه اندازی بازبینی جهت مرور و بررسی‌های میان مدت	<p>دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر می‌تواند بر اساس علاقه‌مندی سیاسی کشور عضو، هیئتی را جهت مرور و بررسی میان مدت سطح تطبیق سفارشات انتخاباتی به آن کشور اعزام نماید. چنین بازبینی می‌تواند در مورد عدم تطبیق بعضی سفارشات انتخاباتی و تسریع و تقویت پروسه تطبیق آنها به کشور میزبان گوشزد نماید.</p>
تسهیل و هماهنگی	<p>دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر می‌تواند از طریق تسهیل و هماهنگ ساختن تلاش‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی بین فعالین ملی و دیگر سازمان‌های بین‌المللی کمک نموده و زمینه مساعد را برای اصلاحات انتخاباتی فراهم نماید. یافته‌ها و سفارشات حاصله از فعالیت‌های نظارت از انتخابات می‌تواند راه را برای آوردن اصلاحات انتخاباتی در آینده هموار سازد. تجربه طولانی این دفتر در بخش انتخابات نشان می‌دهد که کشورها می‌توانند برای انکشاف چارچوب حقوقی برای پیگیری سفارشات انتخاباتی از تجارب دیگر کشورها به شکل مقایسوی استفاده نمایند.</p> <p>بر علاوه دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر می‌تواند از طریق تقویت بحث‌های سیاسی و هماهنگ ساختن اولویت‌های اصلاحی همکاران ملی و بین‌المللی، در تسهیل تلاش‌ها برای پیگیری سفارشات انتخاباتی کمک کند.</p>

مثال اول: مروری بر قوانین

در سال‌های اخیر، تعدادی از کشورهای عضو سازمان امنیت و همکاری اروپا مرور بر قوانین را منحنیث یک راهکار برای تقویت پروسه‌های انتخاباتی خویش روی دست گرفته تا آنها را با در مطابقت با تعهدات این سازمان عیار سازند. یک موارد آن، ایجاد یک کمیته ویژه توسط پارلمان یکی از کشورهای عضو بود و آن کمیته موظف ساخته شد تا سفارشات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر را در قانون تجدید شده انتخابات در نظر بگیرد. علاوه بر نماینده‌گان تمامی احزاب موجود در پارلمان، نمایندگان نهادهای تنظیم کننده انتخابات و جامعه مدنی نیز در این کمیته حضور داشت. این کمیته در اولین جلسه کاری، پلان کاری خویش را ترتیب نموده، موضوعات عمده کاری کمیته برای جلسات بعدی را برنامه‌ریزی کرده و برای تکمیل فعالیت‌ها ضرب‌العجل مشخص را پیش‌بینی نمود.

کمیته یاد شده خواهان همکاری تخصصی دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر شده بود و دفتر مذکور قبل از تدویر هر جلسه سفارشات را به اساس یافته‌های گزارش‌های قبلی و تجارب مقایسوی در زمینه تهیه و بدسترس کمیته قرار می‌داد. به دنبال آن متخصصین این دفتر در جلسات کمیته شرکت می‌نمودند و نظرهای خود را در مورد مسوده احکام قانون با در نظر داشت تعهدات سازمان امنیت و همکاری اروپا و سایر معیارهای بین‌المللی، ارایه می‌داشتند. جلسات

کمیته مذکور بطور علنی برگزار می‌شد و نظرهای مختلف قبل از توافق روی مجموعه‌ای از اصلاحات در همخوانی با سفارشات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر، توسط اشتراک کنندگان ارایه می‌شد. به تعقیب یک پروسه مشوره‌گیری از طیف وسیعی مردم، تعدیلات پیشنهادی در قانون، حدوداً ۸۱ ماه قبل از زمان برگزاری انتخابات توسط پارلمان تصویب گردید. اعضای بیشتر کمیته در مورد خوشبین بودند و ابراز داشتند که باوجودی زمان‌گیر بودن پروسه، مشوره‌گیری‌های وسیع یک طریقه مؤثر برای تشویق مشارکت مردم در پروسه اصلاحات بوده و باعث پذیرش و استقبال وسیع از نتایج کار می‌شود.

مثال دوم: مرور و بررسی انتخاباتی و پلان‌گذاری استراتژیک

یک نظریه که وسیعاً مورد قبول واقع شده است، اینست که تمام پروسه‌های انتخاباتی از اصلاحات مؤثر و متداوم نفع برده و می‌توانند در مقابل چالش‌های نو ظهور استاده‌گی نمایند. در بسیاری از کشورها، اصلاحات انتخاباتی شامل اقدامات برای مدرن ساختن سیستم ثبت نام رای‌دهندگان جهت محافظت از دقت و مؤثریت آن - بویژه وقتی که نفوس یک کشور بطور منزایبی در سیر و حرکت باشد - می‌شود. در یک مورد تازه، کمیسیون مرکزی انتخابات یک کشور عضو، یک بررسی بعد از انتخابات را انجام داده و خاطر نشان ساخت که ایجاد و انکشاف یک سیستم ثبت نام خود کار و متمرکز رای‌دهندگان منحصیث یک اولویت کاری تا اندازه زیادی به دقت لست رای‌دهندگان کمک می‌نماید. کمیسیون انتخابات کشور یاد شده در مشوره با سایر ادارات مربوطه یک استراتژی تطبیقی مقدماتی را تهیه و از دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر خواستار ارایه مشوره تخصصی شد تا از مطابقت این استراتژی با تعهدات سازمان امنیت و همکاری اروپا و سفارشات سابقه دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر اطمینان حاصل نماید.

بعداً دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر یک تیمی از متخصصین را برای چند روز به آن کشور اعزام نمود تا روی پیشنهادات ارایه شده با مقامات مربوطه و نهادهای جامعه مدنی آن کشور بحث و گفتگو نماید. هیئت اعزامی پیشنهادات را عمیقاً ارزیابی نموده و گزارشی را برای انکشاف بیشتر سفارشات ترتیب نمود. سپس گزارش مذکور به مقامات آن کشور تسلیم داده شده و در ویب‌سایت دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر نیز به نشر رسید. همچنان گزارش فوق طی یک میزگرد که با همکاری کمیسیون مرکزی انتخابات آن کشور تدویر یافته بود، در دسترس مردم قرار گرفت. طی این میزگرد نگرانی‌های جوانب ذیدخل در مورد ضرورت راه اندازی برنامه‌های آگاهی دهی برای گروه‌های منزوی شده بشمول زنان روستایی و کمیته‌های روما (Roma Committees) شنیده شده و در مورد اطمینان داده شد. در نتیجه این میزگرد، جامعه جهانی کمک‌های را به ائتلاف نهادهای جامعه مدنی فراهم نموده و آنها یکجا با کمیسیون مرکزی انتخابات آن کشور یک روند عمده و همگانی ثبت نام رای‌دهندگان را روی دست گرفتند که نه تنها ضامن سهم‌گیری و شمولیت مردم در پروسه شد بلکه بر اعتماد مردم بالای پروسه اصلاحات نیز افزود.

مثال سوم: دادخواهی نهادهای جامعه مدنی

نهادهای جامعه مدنی نقش سازنده‌ای را در ارزیابی سطح پیگیری سفارشات انتخاباتی بازی می‌کنند. آنها می‌توانند، موفقیت‌ها و نارسایی‌ها را شناسایی نموده و در بلند بردن سطح

اصلاحات انتخاباتی سهم به سزایی را ایفا کنند. در جریان یک پروسه اصلاحات انتخاباتی در این اواخر، یکی از ائتلاف‌های مطرح گروه‌های ناظر ملی یک پروژه را براه انداختند تا از سطح تطبیق و رسیدگی به سفارشات انتخاباتی نظارت نمایند. در ابتدای پروژه، آنها معیارهای واضح و هدفمندی را بمنظور ارزیابی سطح تطبیق سفارشات خود و همچنان سفارشات دیگر سازمان‌های ملی و بین‌المللی ایجاد نمودند.

در جریان پروسه اصلاحات یاد شده، ائتلاف مذکور معلومات بروز دو ماهه را به نشر رسانیدند که آن از وقوع انکشافات مثبت یادآوری شده بود؛ ساحاتی که نیاز به توجه بیشتر داشته، برجسته شده و راه‌حل‌های مختلف را در این زمینه به پارلمان پیشنهاد نموده بودند. این ائتلاف بزودی اعتماد طریف وسیعی از جوانب ذیدخل در مسایل انتخابات را بدست آورده و معلومات بروز آنها وسیعاً مورد استشهاد و مثال زنی احزاب سیاسی و نهادهای جامعه جهانی قرار گرفت. در کنار نشر گزارش‌های منظم و مسلسل، این ائتلاف میزگردها را برگزار نموده و مصاحبه‌های منظم را با رسانه‌ها انجام دادند. فعالیت‌های این ائتلاف به مثابه یک وسیله تشویق برای آگاهی دهی عامه در مورد پروسه و ترویج حساب‌دهی و مالکیت پروسه، از طرف اقشار مختلف فعالین سیاسی وسیعاً مورد ستایش قرار گرفت. همچنان این ائتلاف توانست فضای اعتماد بین مقامات ذیصلاح و نهادهای جامعه مدنی را در مورد منطقی بودن و مؤثر بودن اصلاحات تقویت ببخشد.

مثال چهارم: گزارش‌دهی به کمیته ابعاد انسانی سازمان امنیت و همکاری اروپا

کشورهای عضو بطور فزاینده‌ای گزارش‌های رضاکارانه خویش در مورد فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی را به کمیته ابعاد انسانی سازمان امنیت و همکاری اروپا ارائه می‌نمایند. در یک مثال تازه، یکی از کشورهای عضو خاطرنشان نموده که آنها چگونه توانسته اند، یک پروسه جامع اصلاحات را بر اساس گزارش‌ها و سفارشات کمیسیون مرکزی انتخابات آن کشور، ماموریت نظارتی دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر و گزارش‌های مختلف ناظرین ملی و سفارشات مربوطه نهادهای ناظر بر پیمان‌های ملل متحد، ایجاد نموده اند. آن کشور یک دیدگاه واضح از سفارشات را ارائه نموده که در آن به چگونگی تغییرات در قانون و تطبیق آن اشاره شده است؛ همچنان معلومات ضمنی در مورد سفارشات که تا هنوز تطبیق نشده اند، نیز ارائه شده است. در این دیدگاه، به پروسه اصلاحات توجه خاص مبذول گردیده و در آن از اقدامات انجام شده در مورد کار با احزاب خارج از پارلمان، جامعه مدنی، متخصصین ملی و دیگر جوانب ذیدخل به شمول جناح‌های منزوی شده مانند اقلیت‌های قومی و افراد دارای معلولیت، نیز یاد آوری شده است. همچنان از اهمیت ارزیابی‌ها و سفارشات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر به مثابه نقطه آغازین برای این اصلاحات، نیز تذکر بعمل آمده است.

به تعقیب رایحه گزارش توسط آن کشور، تعدادی از کشورها سوالاتی را در مورد پروسه اصلاحات مطرح نموده و از همکاری شان در تطبیق انکشافات مثبت خبر دادند؛ در عین زمان از شریک ساختن تجارب شان در مورد چگونگی عملی کردن این سفارشات سخن گفتند. این کار یک میکانیزم بررسی مؤثر را پیشکش نموده و وسیله‌ای شد برای شریک‌ساختن تجارب خوب در عرصه پیگیری سفارشات انتخاباتی.

CDL-AD(2011)042
Or. Engl.

Strasbourg, 19 December 2011
Opinion No. 641/ 2011

**EUROPEAN COMMISSION FOR DEMOCRACY THROUGH LAW
(VENICE COMMISSION)
AND
OSCE OFFICE FOR DEMOCRATIC INSTITUTIONS AND HUMAN RIGHTS
(OSCE/ODIHR)**

**JOINT OPINION
ON THE ELECTORAL LAW
AND THE ELECTORAL PRACTICE**

۷. مشارکت و هماهنگی در مورد پیگیری سفارشات انتخاباتی

تطبیق سفارشات انتخاباتی می‌تواند یک کار مشکل و از دید سیاسی حساسیت برانگیز باشد و جوانب متعدد در آن دخیل باشند. تشریک مساعی با هم‌تاهای ملی یک بخش عمده تمامی فعالیت‌های دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر را تشکیل می‌دهد. همچنان شرکا و میکانیزم‌های دیگری نیز وجود دارند که فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی توسط دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر را کمک و تکمیل کرده می‌توانند؛ این شرکا شامل نهادهای دیگر در سازمان امنیت و همکاری اروپا، سازمان‌های بین‌المللی و جامعه تمویل کننده می‌شود.

هماهنگی بین این فعالین در بلندبردن مؤثریت پیگیری سفارسات انتخاباتی، کاهش خطر فعالیت‌های مشابه، ایجاد خلاها در حمایت از پروسه و جلوگیری از ارایه مشوره‌های ضد و نقیض از اهمیت فراوانی برخوردار است. این هماهنگی زمانی نتیجه بخش است که یک استراتژی جامع و قابل قبول برای مقامات ذریط کشور عضو موجود باشد. دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر در این زمینه از جایگاه خوبی برخوردار بوده و می‌تواند با ارایه مشوره‌های مؤثر در مورد چگونگی فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی زمینه هماهنگی خوب بین فعالین ذریط را ایجاد نماید.

۷.۱. هماهنگی با دست‌اندرکاران ملی

جهت پیگیری سفارشات انتخاباتی بشکل جامع، مؤثر و دوامدار، هماهنگی با دست‌اندرکاران ملی پروسه انتخابات لازم‌پنداشته می‌شود. بصورت نورمال، مقامات ذیصلاح نهاد رهبری‌کننده را موظف ساخته تا بمنظور تقویت تطبیق سفارشات بین نهادهای ذیربط هماهنگی ایجاد نموده و زمینه را برای بحث و تبادل نظر فراهم نماید. ممکن این نهاد رهبری‌کننده، یک کمیته پارلمانی، یک گروه کاری مشخص، یک گروه کاری متشکل از جوانب ذیدخل در انتخابات و یا یک نهاد تنظیم‌کننده انتخابات باشد. نهاد رهبری‌کننده می‌تواند منحنیث نماینده یا طرف تماس با دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر در مورد پیگیری سفارشات انتخاباتی در ارتباط باشد.

در کنار نهاد رهبری‌کننده، دست‌اندرکاران ملی مختلف می‌توانند در روند پیگیری سفارشات انتخاباتی نقش مهم بازی کنند. این‌ها شامل نهادهای تنظیم‌کننده انتخابات، نهادهای ذیصلاح دولتی، احزاب سیاسی و گروه‌های ناظرین ملی می‌شوند.

نهادهای تنظیم‌کننده انتخابات (EMB): این نهادها منحنیث نخستین مرجع قانونی نظر واحدی را در مورد نقاط قوت و ضعف طرزالعمل‌های موجود برای پیگیری سفارشات انتخاباتی ارائه کرده می‌توانند. نهادهای تنظیم‌کننده انتخابات ارزیابی‌های بعد از انتخابات را بطور مکرر برآه انداخته و پلان‌های استراتژیژیک را برای انتخابات آینده انکشاف میدهند. در بعضی از کشورها نهادهای تنظیم‌کننده انتخابات صلاحیت ارائه مستقیم مسوده قوانین را به پارلمان دارند. معلومات قابل ملاحظه نهادهای تنظیم‌کننده انتخابات یک منبع کلیدی برای پیگیری سفارشات انتخاباتی بوده و شمولیت آنها در پروسه اصلاحات جهت حصول اطمینان از عملی بودن تغییرات پیشنهادی و از خود دانستن تمام پروسه انتخابات کمک می‌کند.

سایر نهادهای دولتی: نهادهای دولتی و نهادهای عامه بشمول نهادهای نشراتی، نهادهای تنظیم‌کننده رسانه‌ها، نهادهای عدلی و قضایی، نهادهای مبارزه علیه فساد اداری، ادارات تطبیق‌کننده قانون و دیگر نهادهای کنترل‌کننده بانک آمار نفوس و اسناد تثبیت هویت، می‌توانند نقش مشابهی را بازی نمایند. تجارب آنها در بخش‌های مشخص انتخاباتی ارزش بیشتری به پروسه پیگیری سفارشات انتخاباتی داده و اعتماد مردم را بالای پروسه بیشتر می‌سازد.

احزاب سیاسی: همه احزاب سیاسی بشمول احزاب شامل در پارلمان و بیرون از پارلمان نقش فعالی را در راستای تشویق انتخابات اشتراکی و همه شمول ایفا کرده می‌تواند. علاوه بر آن، احزاب سیاسی اجندای قانون‌گذاری را اولویت بندی نموده و در مورد آن بحث‌ها و دادخواهی‌ها را برآه بی‌اندازند. این یک نکته مثبت است تا نماینده احزاب سیاسی بویژه آنهایی که در فعالیت‌های قانون‌گذاری، کمیته‌های پارلمانی برای اصلاحات انتخاباتی و پیگیری سفارشات انتخاباتی دخیل اند، را شامل پروسه ساخت.

گروه‌های ناظر ملی انتخابات: گروه‌های ناظرین ملی و دیگر نهادهای جامعه مدنی مانند تشکلات سیاسی و گروه‌های صاحب‌نظر نقش مهمی را در تقویت و نظارت از فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی ایفا می‌کنند. آنها می‌تواند از طریق راه اندازی تحقیقات مقایسوی، تدویر مشاوره‌های عامه، برنامه‌های دادخواهی و ارائه پیشنهادات برای اصلاحات انتخاباتی

در این راستا کمک کنند. آنها می‌توانند بررسی‌های دوامدار را در مورد مسایل مربوطه به انتخابات چون همه شمول بودن و شفافیت پروسه تعقیب سفارشات انتخاباتی و چگونگی سطح تطبیق آنها انجام داده و ساحاتی را که تا هنوز نیاز به اصلاح و بهبود دارند، را شناسایی نمایند. نهادهای جامعه مدنی و گروه‌های ناظرین ملی نقش بارزی را در بلندبردن سطح آگاهی مردم در مورد تغییرات وارده و نظارت از پروسه تطبیق آن، ایفا نموده می‌توانند. روی همین ملحوظ، سهم‌گیری آنها باید بخش عمده تمام پروسه‌های تعقیب انتخاباتی را تشکیل دهد.

دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر در جریان پروسه پیگیری سفارشات انتخاباتی روابط خوبی را با هم‌تاهای ملی نگهداشته و بعضاً در جریان آن به این کشورها سفر می‌نماید. این‌کار در تقویت سهم‌دهی و آگاهی مردم از انکشافات انتخاباتی به سطح ملی کمک نموده و دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر نیز از آن نفع برده و می‌تواند تا فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی را بصورت درست دنبال نموده و مشوره‌های مفیدی را به نهادهای ذیدخل در پروسه، ارایه نماید.

۷.۲. هماهنگی در بین سازمان امنیت و همکاری اروپا

فعالیت‌های پیگیرانه دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر توسط نهادهای مختلف سازمان امنیت و همکاری اروپا و اسناد مربوطه در این زمینه تکمیل شده و در تقویت پروسه تطبیق سفارشات کمک می‌نماید.

رئیس دفتر سازمان (Cio): یک سیمت یک‌ساله بوده که رییس آن توسط کشورهای عضو سازمان امنیت و همکاری اروپا با تصمیم شورای وزیران این سازمان تعیین و توسط وزیر خارجه کشور مربوطه به پیش می‌رود. رییس دفتر مسایل مربوط به تطبیق سفارشات انتخاباتی را در جریان جلسات با نمایندگان کشورهای عضو در ویانا و در جریان سفرهای اش به کشورهای عضو مورد بحث قرار می‌دهد. در ضمن رییس دفتر بحث‌ها را در این زمینه با جوانب ذیدخل در انتخابات بشمول نهادهای برگزار کننده انتخابات، احزاب سیاسی، نهادهای جامعه مدنی و نمایندگان رسانه‌ها راه اندازی نموده و اعلامیه‌ها را بمنظور تشویق کشورهای عضو برای تطبیق سفارشات انتخاباتی دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر صادر می‌نماید.

شورای دایمی (PC): شورای دایمی که تمام کشورهای عضو سازمان امنیت و همکاری اروپا در آن نماینده دارند، هفته یکبار در ویانا تدویر جلسه داده تا روی انکشافات در حوزه کشورهای عضو صحبت نموده و تصمیم لازم را اتخاذ نماید. در این جلسات روی برگزاری انتخابات بخصوص بعد از صدور اعلامیه مقدماتی، گزارش نهایی و تلاش‌های کشورهای عضو در مورد تطبیق سفارشات انتخاباتی بحث و تبادل نظر می‌شود. تصمیم قبلی شورای وزیران سازمان امنیت و همکاری اروپا (به فصل سوم مراجعه شود)، کشورهای عضو و دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر را مؤظف نموده است تا در مورد پیگیری سفارشات انتخاباتی به این شورا، گزارش بدهند.

کمیته ابعاد انسانی (HDC): این کمیته که متشکل از نمایندگان کشورهای عضو می‌باشد، روی مسایل مربوط به ابعاد انسانی پروسه انتخابات بشمول تطبیق تعهدات، بحث‌ها و تبادل نظرها

بین نهادهای عضو سازمان امنیت و همکاری اروپا و عملیات ساحوی کشورهای عضو بحث و تبادل نظر می‌نماید. هر از گاهی این کمیته گزارش‌های دواطلبانه کشورهای عضو در مورد تعهدات مرتبط به مسایل انتخابات و تطبیق سفارشات انتخاباتی دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر را مورد ارزیابی قرار می‌دهد. این کار زمینه ایجاد یک میکانیزم ارزیابی مؤثر را به کشورهای عضو فراهم می‌سازد.

جلسه تطبیق مسایل ابعاد انسانی (HDIM): جلسه تطبیق مسایل ابعاد انسانی یک کنفرانس بزرگ اروپا است که سال یکبار توسط دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر در وارسا برگزار می‌شود. مقامات حکومتی، متخصصین بین‌المللی و نهادهای جامعه مدنی در این کنفرانس گردهم آمده تا چگونگی تطبیق تعهدات کشورهای عضو را در مورد عملی شدن ابعاد انسانی معلوم نمایند. طی این کنفرانس روی تطبیق سفارشات انتخاباتی و تلاش‌های کشورهای بمنتظر در مطابقت قرار دادن چارچوب حقوقی و پروسه‌های برگزاری انتخابات آنها با تعهدات سازمان امنیت و همکاری اروپا و دیگر التزامات بین‌المللی، نیز بحث می‌شود.

سیمینارهای ابعاد انسانی (HDS): سیمینارهای ابعاد انسانی یک چوکات کاری را برای تبادل افکار روی مسایل ابعاد انسانی بین کشورهای عضو، ساختارهای اجرایی، سازمان‌های بین‌المللی، جامعه مدنی و دیگر جوانب دخیل، مهیا می‌سازد. در موارد مختلف، این سیمینارها منجبت یک چوکات کاری برای بحث روی مسایل مربوط به تطبیق سفارشات انتخاباتی دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر، بکار رفته است.

کمیشنری عالی اقلیت‌های ملی (HCNM): کمیشنری عالی اقلیت‌های ملی در حالات حساسیت برانگیز فعالیت می‌نماید؛ این کمیشنری حساسیت‌های ایجاد شده توسط اقلیت‌های ملی و یا برعلیه آنها را شناسایی نموده و برای برطرف کردن آن راه‌حل‌های کوتاه مدت و دراز مدت را پیشنهاد می‌نماید. هدف این کار تشخیص و رسیدگی به عوامل کوتاه مدت حساسیت‌های قومی و یا منازعات ناشی از آن و همچنان نگرانی‌های ساختاری دراز مدت آن می‌باشد. در صورتی‌که یک کشور عضو به تعهدات و التزامات خود در عرصه اقلیت‌های ملی عمل نکند، این کمیشنری از طریق راه اندازی تحلیل‌ها و ارایه سفارشات در مورد به آن کشور کمک می‌کند. کمیشنری همچنان همکاری‌های ساختاری را از طریق راه اندازی پروژه‌های مشترک به هدف پایداری و ازدیاد حس مالکیت پروسه انتخابات انجام می‌دهد. در هر دو عرصه، این کار مستلزم پیگیری سفارشات انتخاباتی دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر می‌باشد.

برعلاوه، کمیشنری عالی اقلیت‌های ملی متخصصین امور را به دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر معرفی نموده تا در ترکیب ماموریت‌های نظارت از انتخابات فعالیت نمایند. این متخصصین در تهیه گزارش‌های ماموریت نظارت از انتخابات سهیم بوده و سفارش‌های مشخص را در مورد اقلیت‌های ملی برای پیگیری در مرحله بعد از انتخابات، ارایه می‌دارند.

نماینده آزادی رسانه‌ها (RfoM): نماینده آزادی رسانه‌ها از انکشافات در رسانه‌ها نظارت نموده و کشورهای عضو را متوجه تعهدات شان در عرصه آزادی بیان و رسانه‌های آزاد می‌سازد. تلاش‌ها در این زمینه شامل حصول اطمینان از مصئونیت خبرنگاران، ترویج فرهنگ منع تخریب در رسانه‌ها و برخورد قانونی با سواستفاده از آزادی بیان، مبارزه علیه اظهارات نفرت برانگیز به بهانه آزادی بیان، ارایه نظرهای تخصصی در پروسه تقنین و قانون‌گذاری

برای رسانه‌ها و آزادی استفاده از صفحات اجتماعی می‌شود. همچنان نماینده آزادی رسانه‌ها کنفرانس‌های مطبوعاتی منظوقی را با حضور خبرنگاران، نمایندگان جامعه مدنی، اشخاص اکادمیک و مقامات دولتی جهت بحث روی مسایل آزادی رسانه‌ها، برگزار می‌نماید. در تمام موارد فوق تمرکز روی پیگیری سفارشات انتخاباتی دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر، صورت گرفته می‌تواند.

عملیات ساحوی (FOs): عملیات ساحوی در اثر تقاضای کشور میزبان و منظوری کشورهای عضو راه اندازی می‌شود. بر اساس صلاحیت‌های دست‌داشته، عملیات ساحوی سازمان امنیت و همکاری اروپا این سازمان را قادر به مبارزه با بحران‌های بوجود آمده در پروسه انتخابات ساخته و می‌تواند نقش اساسی را در حل منازعات و اعاده فضای اعتماد بین جوامع متاثرشده، ایفا نماید. در کل عملیات ساحوی، ظرفیت کشور میزبان را از طریق عملی کردن پروژه‌های اساسی و رسیدگی به نیازهای آن کشور، بلند می‌برد. این پروژه‌ها شامل کمک و حمایت با نهادهای برگزار کننده انتخابات، ادارات تنفیذ قانون، حقوق اقلیت های ملی، مشارکت زنان، برنامه‌های تعلیمات مدنی، اصلاحات حقوقی، حاکمیت قانون و آزادی رسانه‌ها می‌باشد.

عملیات ساحوی زمینه را برای ترکیب تجارب انتخاباتی دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر با طرزالعمل‌های داخلی کشور میزبان مساعد ساخته تا تجارت طرفین توحید شده و زمینه همکاری دراز مدت برای حمایت از پیگیری سفارشات انتخاباتی فراهم شود. یک تعداد پروژه‌ها در جریان عملیات ساحوی روی‌دست گرفته می‌شود تا در هماهنگی با دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر در راستای تطبیق سفارشات انتخاباتی کمک نموده و این دفتر به نوبه خویش تجارب تکنیکی خویش را طور منظم به این پروژه‌ها ارایه می‌نماید. عملیات ساحوی و دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر در تمام دوران انتخابات به تماس مستقیم با یکدیگر ادامه می‌دهند.

مجمع پارلمانی سازمان امنیت و همکاری اروپا (OSCE PA): مجمع پارلمانی سازمان امنیت و همکاری اروپا، بیش از ۰۰۳ قانون‌گذار را از پارلمان‌های کشورهای عضو دور هم جمع نموده است تا فضای همکاری و گفت‌وگوها را بین کشور عضو تسهیل نموده و شفافیت پروسه را تقویت بخشد. هر از گاهی آنها در فعالیت‌های نظارت از انتخابات شرکت نموده، سفرهای را به کشورهای عضو انجام داده و اصلاحات سازمانی را پیشنهاد می‌نمایند. این مجمع در بلندبردن سطح آگاهی در مورد سفارشات انتخاباتی دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر کمک نموده و فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی را در بین همتایان پارلمانی کشورهای عضو، تقویت بخشیده می‌تواند.

۷.۳. هماهنگی بین سازمان‌های بین‌المللی

دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی خویش را با در نظرداشت اعلامیه اصول نظارت بین‌المللی از انتخابات (DoPs) با ناظرین بین‌المللی و همچنان با طیف وسیع از سازمان‌های بین‌المللی همکار هماهنگ می‌سازد.

ناظرین بین‌المللی انتخابات: در سال‌های اخیر هماهنگی بین سازمان‌های منعقد کننده اعلامیه اصول نظارت بین‌المللی از انتخابات بطور قابل توجهی افزایش یافته است. گزارش‌های نظارت از انتخابات بطور منظم با منعقد کننده گان این اعلامیه شریک ساخته می‌شود و رابطه فزاینده‌ای به سطح مرکز و کشورهای عضو روی مسایل عمده نظارت، سفارشات انتخاباتی و فعالیت‌های تعقیبی ایجاد شده است. تمام کشورهای منعقد کننده اعلامیه پذیرفته اند که پیگیری سفارشات انتخاباتی یک اولویت است.

بدین منظور گام‌های متعددی توسط کشورهای منعقد کننده این اعلامیه برداشته شده است تا در راستای کمک به پروسه پیگیری سفارشات انتخاباتی همکاری بیشتر صورت گیرد. این اقدامات شامل بحث‌ها روی چگونگی استراتژیک ساختن، پلان‌گذاری و دنبال نمودن فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی در کشورهای مشخص، تدویر جلسات بین اعضا در جریان فعالیت‌های نظارت از انتخابات و سفرهای تعقیبی و توجه مداوم به مسایل مربوط در جلسات سالانه تطبیق این اعلامیه می‌شود. همچنان کشورهای منعقد کننده این اعلامیه مشترکاً برای تشویق کشورهای عضو بخاطر رایه گزارش‌ها در مورد پیگیری سفارشات انتخاباتی از مجرای میکانیزم‌های جهانی و منطقه‌ای، کار کرده اند.

سازمان‌های بین‌المللی: هماهنگ کردن پیام‌های سیاسی با دیگر سازمان‌های بین‌الحکومتی در باره برگزاری انتخابات و منتشر کردن اعلامیه‌ها بعد از انتخابات یک امر معمول برای دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر بوده و اکثراً بصورت مشترک با هیئات پارلمانی سازمان امنیت و همکاری اروپا، شورای اروپا، پارلمان اروپا و بعضاً با ناتو، صورت می‌گیرد. سازمان‌های یادشده و دیگر سازمان‌های بین‌المللی نقش کلیدی را در راستای تقویت و ترویج سفارشات انتخاباتی دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر ایفا می‌نمایند. این دفتر در جریان فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی گاهی به گزارش‌ها و سفارشات سازمان‌های دیگر بین‌المللی منحیث یک بخش از بررسی‌های‌اش، عطف توجه می‌کند.

• ملل متحد

ملل متحد یکی از همکاران و متحدین نزدیک سازمان امنیت و همکاری اروپا بوده و همکاری این دو سازمان توسط چارچوب همکاری و هماهنگی بین سکرتریت ملل متحد و سازمان امنیت و همکاری اروپا مصوب سال ۳۹۱ تنظیم و تعقیب می‌شود. در همین سال بود که ملل متحد به سازمان امنیت و همکاری اروپا موقف ناظر را اعطاء نمود. دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر در همکاری نزدیک با تعداد از سازمان‌های ملل متحد بخصوص با بخش کمک به انتخابات دیپارتمینت امور سیاسی، برنامه انکشافی ملل متحد و نهاد ملل متحد برای زنان روی پیگیری سفارشات انتخاباتی کار می‌کند. این همکاری‌ها شامل رسیدگی به سفارشات انتخاباتی دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر از طریق پروژه‌های همکاری با انتخابات ملل متحد و راه اندازی میزگردها و ورکشاپ‌ها روی مسایل و موضوعات معین، می‌باشد. ممکن است گزارش‌ها و سفارشات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر منحیث منبع در میکانیزم‌های گزارش‌دهی حقوق بشر سازمان ملل متحد و نهادهای نظارت از پیمان‌ها و همچنان در بررسی جهانی متناوب این سازمان استفاده شود.

• شورای اروپا

شورای اروپا و سازمان امنیت و همکاری اروپا یک هدف مشترک که عبارت از تقویت ثبات در اروپا بر اساس معیارهای دموکراسی، حاکمیت قانون و احترام به حقوق بشر می‌باشد، را دنبال می‌کنند. اساس همکاری بین این دو سازمان در فهرست مشترک چگونگی همکاری که توسط منشیان عمومی هر دو سازمان به امضاء رسیده است، گذاشته شده است. دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر موافقت‌نامه ویژه شراکت با شورای اروپا را امضاء نموده است که بر اساس آن این دو سازمان در کارهای حقوق بشری بشمول فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی، باهم همکاری می‌نمایند. شورای اروپا بطور فزاینده در فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی و اصلاحات وسیع در پروسه انتخابات دخیل بوده و با ارایه همکاری‌های تخنیکی به نهادهای تنظیم‌کننده، محاکم انتخاباتی و دیگر نهادهای مربوط همکاری می‌نماید. دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر و شورای اروپا اکثراً میزگردها و سمینارهای مشترک را در مورد مسایل اصلاحات انتخاباتی برگزار می‌نمایند. همچنین دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر مشترکاً با کمیسیون وینیس و شورای اروپا مشوره‌ها و نظرهای خود را پیرامون مسودات و نسخه‌های نهایی قوانین مربوط به انتخابات، ارایه می‌دارند.

• اتحادیه اروپا

کشورهای عضو اتحادیه اروپا و کمیسیون اروپایی از جمله شرکای کاری عمده سازمان امنیت و همکاری اروپا در عرصه تمویل و تطبیق پروژه‌های حقوق بشری در حوزه این سازمان می‌باشند. اتحادیه اروپا نمایندگی خویش را در نهادهای مربوط به سازمان امنیت و همکاری اروپا از طریق کشورهای تمثیل می‌کند که در ریاست این اتحادیه قرار دارند. اتحادیه اروپا از سال ۹۰۰۲ بدینسو هر از گاهی نشست‌های را جهت تاکید بر اهمیت پیگیری سفارشات انتخاباتی راه اندازی نموده است. این اتحادیه در پلان عملیاتی خود در مورد مسایل حقوق بشر و دموکراسی در سال ۵۱۰۲ به همکاری خود در تطبیق اعلامیه اصول نظارت بین‌المللی از انتخابات اعلام آمادگی نموده و همکاری خویش را با دیگر سازمان‌های بین‌المللی تطبیق‌کننده این اعلامیه بخصوص دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر، اظهار نموده است. اتحادیه اروپا در اعلامیه‌های جلسات شورای دایمی سازمان امنیت و همکاری اروپا و دیگر مناسبات و همچنان در پالیسی‌ها و اسناد مالی این اتحادیه از سفارشات انتخاباتی دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر منچیت ریفرنس استفاده نموده است. اتحادیه اروپا خود را متعهد به پیگیری سفارشات انتخاباتی دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر دانسته و از آن در بحث‌های سیاسی و فعالیت‌های کمکی این اتحادیه به کشورهای عضو استفاده صورت می‌گیرد.

• سازمان‌های دیگر بین‌المللی

دروازه‌های دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر برای همکاری با دیگر سازمان‌های بین‌المللی که متعهد به پیگیری سفارشات انتخاباتی باشند، باز است. این کار تاثیر به سزا و ارزش قابل ملاحظه برای سازمان‌های دارد که اعضای آن هم‌زمان عضویت سازمان امنیت و همکاری اروپا را دارند. این سازمان‌ها شامل: سازمان کشورهای مستقل مشترک‌المنافع، سازمان کشورهای امریکایی و انسیتوت کمک به انتخابات و دموکراسی می‌شوند.

در خصوص سازمان ناتو، روابط طوری انکشاف یافته است که شامل مباحثات سیاسی و همکاری‌های عملیاتی در ساحه می‌شود. ناتو می‌تواند جهت تقویت سفارشات انتخاباتی دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر بویژه سفارشات مربوط به مسایل امنیتی، همکاری داشته باشد.

۷.۴. هماهنگی با تمویل‌کننده‌گان (دونر ها) و جامعه دیپلوماتیک

نهادهای تمویل‌کننده بین‌المللی و اعضای جامعه دیپلوماتیک در یک کشور نقش کلیدی در کمک به پیگیری سفارشات انتخاباتی دارند.

جامعه تمویل‌کننده: شرکای انکشاف بین‌المللی اکثراً به پروسه‌های انتخاباتی از طریق ارایه همکاری‌های تخنیکی که معمولاً توسط «شرکای تطبیق‌کننده» عملی می‌گردند، کمک می‌کنند. اکثر اوقات این کار چالش برانگیز بوده بخصوص زمانی که از دونرها خواسته شود که به عوض کمک با پروژه‌های دراز مدت ظرفیت‌سازی، برنامه‌های عملیاتی یک انتخابات زود هنگام را تمویل نمایند. به همین دلیل شرکای انکشاف بین‌المللی می‌توانند در پروسه‌های کمک به تطبیق سفارشات انتخاباتی در جریان «دوران انتخابات» با استفاده از معیارها و داشتن انگیزه برای تغییر، بسیار مؤثر واقع شوند.

«دوران انتخابات» شامل ارزیابی نیازمندی‌ها بوده که بعد از سپری شدن انتخابات صورت می‌گیرد؛ طی آن باید به سفارشات انتخاباتی که توسط گروپ‌های ناظرین ملی و بین‌المللی تهیه شده، توجه صورت گرفته و بر اساس آن یک برنامه کمک برای انکشاف دادن مراحل بعد از انتخابات و قبل از انتخابات آینده ترتیب شود. همچنان طی این برنامه یک معیار سنجش برای ارزیابی پیشرفت فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی تهیه می‌شود. شرکای انکشاف بین‌المللی می‌توانند با دادن نیرو و انگیزه برای تطبیق سفارشات انتخاباتی، کمک‌های اضافی را مشروط به سطح پیشرفت در تطبیق این سفارشات نماید. ارزیابی‌های میان مدت دونر ها (تمویل‌کنندگان) می‌تواند وسیله مفیدی را برای سنجش سطح پیشرفت در تطبیق سفارشات انتخاباتی و بررسی دوباره کمک‌ها و پیام‌رسانی سیاسی، فراهم نماید.

جامعه دیپلوماتیک: جامعه دیپلوماتیک در یک کشور می‌تواند توجه بیشتر را برای فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی جلب نموده و درج این مسئله را به مثابه یک نکته قابل بحث در اجندای سیاسی ملی تشویق نماید. پیام‌رسانی هماهنگ در مورد اهمیت اصلاح پروسه انتخابات در مطابقت با تعهدات و التزامات بین‌المللی و توجه به مسایل مشخص، احتمال انجام تلاش‌های مثبت در راستای تطبیق سفارشات انتخاباتی را افزایش می‌دهد. همچنان جامعه دیپلوماتیک می‌تواند، گزارش‌دهی به شورای دایمی، کمیته ابعاد انسانی و دیگر میکانیزم‌های حقوق بشر را تشویق نموده، شفافیت و حساب‌دهی دولت‌ها را در مطابقت با اسناد بین‌المللی حقوق بشر تقویت نماید. دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر می‌تواند پروسه پیام‌رسانی سیاسی را از طریق فراهم نمودن معلومات منظم در مورد چگونگی تطبیق سفارشات انتخاباتی و فعالیت‌های تعقیبی، تشویق و تقویت نماید.

۸. ارزیابی پیگیری سفارشات انتخاباتی

ارزیابی پیگیری سفارشات انتخاباتی در مراحل مختلف دوران انتخابات مهم شمرده می‌شود. این کار یکی از فعالیت‌های مهم «تیم‌های ارزیابی نیازمندی‌ها» دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر در مرحله قبل از انتخابات بشمار می‌رود که در نتیجه آن تصمیم بر اعزام تیم نظارت از انتخابات به کشور برگزار کننده انتخابات گرفته می‌شود. سطح پیگیری سفارشات قبلی در جریان دوران انتخابات در ارزیابی نهایی تیم نظارت از انتخابات، نقش به‌سزایی دارد. مرور بر سفارشات انتخاباتی در مرحله بعد از انتخابات، می‌تواند در درک از وضعیت جاری انتخابات و سطح علاقه‌مندی به اصلاحات در آینده، مفید واقع شود.

ارزیابی پیگیری سفارشات انتخاباتی باید با یک توجه خاص و قضاوت محتاطانه صورت گیرد؛ چرا که امکان عملی نشدن بعضی از مراحل پروسه انتخابات وجود خواهد داشت. بخاطر حصول اطمینان از راه اندازی یک ارزیابی دقیق و مکمل، شاخص‌های ذیل را باید در نظر گرفت. در کنار ارزیابی دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر در مورد پیگیری سفارشات انتخاباتی، سایر نهادها و مقامات ذیربط کشور عضو، جامعه مدنی، رسانه‌ها، دوزرهای بین‌المللی و دیگر فعالین بین‌المللی نیز چنین ارزیابی‌ها را راه اندازی کرده می‌توانند.

۱. **شناسایی سفارشات مورد ارزیابی:** در اکثر موارد سفارشات آخرین انتخابات نظارت شده مورد ارزیابی قرار گرفته ولی بعضاً سفارشات انتخابات گذشته نیز در محراق توجه قرار می‌گیرد. مثلاً: در انتخابات محلی نه تنها ارزیابی سفارشات مربوط به آخرین انتخابات ملی بلکه ارزیابی سفارشات آخرین انتخابات محلی نیز مفید واقع می‌شود. در نظر گرفتن سفارشات گروه‌های نظارتی ملی و بین‌المللی معتبر بویژه سفارشات که در گزارش‌های دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر وجود نداشته باشند، نیز خالی از اهمیت نخواهد بود.

۲. **صحبت با طیف وسیعی از جوانب ذیدخل:** در مورد تغییرات وارده در چارچوب و وضعیت انتخابات باید با طیف وسیعی از جوانب ذیدخل بحث و تبادل نظر صورت گیرد. این بحث‌ها باید شامل تدویر جلسات با نمایندگان نهادهای دولتی، نهادهای تنظیم‌کننده انتخابات، احزاب سیاسی، رسانه‌ها، نهادهای جامعه مدنی و گروه‌های سیاسی کم‌حضور باشد. ممکن است این بحث‌ها فعالیت‌های اصلاحاتی را در برگیرد که پاسخ مستقیم برای سفارشات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر نباشد.

۳. **بررسی سطح تطبیق هر سفارش:** سطح پیگیری تطبیق هر سفارش باید در یک میزان معین طوری در نظر گرفته شود تا از تطبیق مکمل، تطبیق جزئی و یا عدم تطبیق آن معلومات حاصل شود. راه اندازی یک ارزیابی جامع اکثراً امکان‌پذیر نبوده چرا که احتمال دارد، مرحله تطبیق یک سفارش تا هنوز آغاز نشده باشد و یا زمینه برای تطبیق آن مساعد نباشد. ممکن بعضی اوقات تطبیق یک سفارش بنابر انکشافات وسیع سیاسی، سپری شده باشد. با در نظرداشت تعهد کشورهای عضو جهت تطبیق سفارشات انتخاباتی دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر، هر سفارشی را که یک کشور مناسب ندانسته و یا در عملی کردن آن مشکل دارد باید با مقامات آن کشور بحث شده و دلیل قاطع برای عملی نکردن آن ارایه شود.

۴. **درک از وضعیت کلی:** شرایط برای راه اندازی ارزیابی سفارشات انتخاباتی باید بطور جدی در نظر گرفته شود. این شرایط شامل وضعیت سیاسی و امنیتی کشور میزبان، زمان بین برگزاری انتخابات و پیشکش سفارشات، انکشافات جدید در عرصه انتخابات خارج از ساحه تحت پوشش این سفارشات و هر اقدام جاری اصلاحی دیگر می‌باشد. همچنان مسئله درک از وضعیت شامل موضوعات ذیل می‌شود: شناسایی سفارشات تطبیق شده در صورتی که تطبیق آن در اولویت بوده باشد؛ تغییرات بوجود آمده در قوانین از باعث تطبیق سفارش؛ نهاد تطبیق‌کننده؛ همه شمول بودن و درست انجام دادن پروسه تطبیق سفارش؛ در ضمن باید دانست که آیا پروسه پیگیری سفارش‌ها قبل از برگزاری انتخابات بطور مؤثر تکمیل شده است و در این مورد معلومات لازم و برنامه‌های آموزشی برای کارمندان انتخابات در نظر گرفته شده یا خیر. همچنان مسئله مهم دیگر این است تا سطح دید جوانب ذیدخل در مسایل انتخابات به چگونگی اهمیت تطبیق سفارشات دانسته شود و دیده شود که تطبیق آن اعتماد مردم را در مورد انتخابات آینده تا چه اندازه بلند برده است و یا از تطبیق آن کدام نگرانی یا خطر متوجه پروسه انتخابات شده است. هر چند در ارزیابی پیگیری سفارشات انتخاباتی باید جامع بودن سفارشات در نظر گرفته شود، باید یک توجه خاص به تأثیرات اساسی و کیفی تغییرات بوجود آمده نیز مبذول گردد.

باید دانست که همیشه نمی‌توان ارزیابی‌های جامع را در مورد پروسه تطبیق سفارشات انتخاباتی انجام داد؛ لذا بررسی‌ها در این مورد باید اخباری پنداشته شود نه قطعی. در این ارزیابی باید روی سفارشات تمرکز صورت گیرد که در اولویت قرار دارند و سفارشات که عدم تعقیب آن باعث ایجاد خطرات بزرگ برای پروسه‌های انتخابات در آینده شوند.

۹. تشویق و تقویت مشارکت گروه‌های کم حضور در عرصه سیاسی

تعهدات مختلف سازمان امنیت و همکاری اروپا و التزامات بین‌المللی حاوی احکامی در مورد عدم خشونت و تشویق و تقویت مشارکت سراسری در زندگی سیاسی و اجتماعی می‌باشد. این موضوع در فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی کشورهای عضو انعکاس داده شده است. دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر اقدامات منظم و سیستماتیک را روی دست گرفته است تا سهمگیری گروه‌های کم حضور در عرصه سیاسی را در فعالیت‌های پیگیرانه تضمین نماید.

۹.۱. تعهدات سازمان امنیت و همکاری اروپا و دیگر اسناد بین‌المللی جهت تشویق و تقویت مشارکت گروه‌های کم حضور در عرصه سیاسی

گروه‌های کم حضور در عرصه سیاسی را می‌توان به کسانی اطلاق نمود که بصورت عموم و یا بر اساس عرف از پروسه‌های سیاسی کنار زده شده باشند. اسناد مختلف منطوقی و بین‌المللی حقوق بشر احکامی را در مورد محافظت و تقویت حقوق چنین گروه‌ها بیان نموده که از آن جمله اسناد مشخصی به سهمگیری زنان، اقلیت‌های ملی و افراد دارای معلولیت در پروسه‌های ملی تاکید نموده اند.

زنان

تعهدات سازمان امنیت و همکاری اروپا و دیگر اسناد بین‌المللی این مسئله را واضح ساخته است که زنان و مردان از حقوق مساوی در پروسه‌های انتخابات برخوردار می‌باشند. سند تصامیم شورای وزرای سازمان امنیت و همکاری اورپا مصوب ۹۰۰۲ در مورد سهم‌گیری زنان در عرصه سیاست و زندگی اجتماعی، کشورهای عضو را متعهد می‌سازد تا "اقدامات قانونی ممکن را جهت سهم‌گیری مساوی زنان و مردان در زندگی سیاسی و اجتماعی بویژه در تصمیم‌گیری‌ها در نظر بگیرند."^۴ کنوانسیون منع کلیه انواع تبعیض علیه زنان به «سهم‌گیری زنان در ساختن و تطبیق پالیسی‌های دولت» مشخصاً اشاره نموده است. همچنان این مسئله در شرح معتبر کمیته نظارت بر تطبیق کنوانسیون منع کلیه انواع تبعیض علیه زنان بویژه در سفارش عمومی شماره ۳۲ آن تذکر داده شده است؛ در این سند به سهم‌گیری سیاسی زنان و در نظر گرفتن دیدگاه آنها در عرصه پالیسی‌سازی و ارزش معلومات بر اساس آمار جندر برای ساختن پالیسی‌ها اشاره شده است.

اقلیت‌های ملی

مجموعه‌ای از تعهدات سازمان امنیت و همکاری اروپا و دیگر اسناد بین‌المللی حقوق اقلیت‌های ملی از جمله سهم‌گیری آنها در امور عامه بدون کدام تبعیض و حق استفاده از زبان مادری، را به رسمیت شناخته است. از جمله تعهدات سازمان امنیت و همکاری اروپا، سند کوپن هاگن مصوب ۱۹۹۱، پراگراف ۵۳ مشخصاً کشورهای عضو را متعهد به تقویت حقوق اقلیت‌ها نموده تا آنها بصورت مؤثر در امور عامه سهیم شوند. این حقوق در ماده ۵ کنوانسیون بین‌المللی منع کلیه انواع تبعیض نژادی (ICERD) تسجیل شده است؛ که در آن کشورها مکلف به تضمین مشارکت تمامی شهروندان "در سطوح مختلف در حکومت و امورات عامه" بدون در نظر داشت نژاد، رنگ یا قوم، می‌سازد. این مکلفیت‌ها در سفارش عمومی شماره ۲۳ همین کنوانسیون مجدداً مورد تأکید قرار گرفته است و در آن بر ضرورت مشوره‌های از قبل در مورد سهم‌گیری فعال جوامع متأثر شده در حین اصلاح چارچوب حقوقی، اشاره شده است. همچنان در همین سفارش به مسئله جمع‌آوری معلومات بر اساس نژاد، رنگ، قوم یا ریشه نژادی و ملیتی برای ساختن پالیسی‌ها که منجر بر تطبیق مؤثر کنوانسیون بین‌المللی منع کلیه انواع تبعیض نژادی شود، تأکید صورت گرفته است. سفارش عمومی شماره ۷۲ این کنوانسیون بصورت مشخص بر سهیم‌ساختن جوامع روما (Roma Communities) در ساختن و تطبیق پالیسی‌ها به منظور تقویت مشارکت اقلیت‌های ملی، اشاره می‌نماید.

افراد دارای معلولیت

در پراگراف ۱۴ سند مسکو مصوب سال ۱۹۹۱ سازمان امنیت و همکاری اروپا، کشورهای عضو تعهد نمودند: "حفاظت از حقوق بشری افراد دارای معلولیت بشمول [سهم‌گیری آنها در پروسه‌های تصمیم‌گیری] را تضمین نمایند." در سطح جهانی، کمیته نظارت بر کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت (DPRC) شامل احکام مشخص در مورد سهم‌گیری مساویانه افراد دارای معلولیت در عرصه سیاسی، می‌شود. ماده ۴.۳ این سند از کشورهای عضو می‌خواهد تا: "مستقیماً با افراد دارای معلولیت مشوره نموده و آنها را بشکل فعال" در پروسه‌های ترتیب و تطبیق معیارهای کمیته نظارت بر این کنوانسیون، دخیل بسازند. ماده ۱۳ از کشورهای عضو

۴ همچنان به پراگراف ۰۴ سند مسکو مصوب سال ۱۹۹۱ سازمان امنیت و همکاری اروپا که کشورهای عضو این سازمان را متعهد به تطبیق مجموعه‌ای از معیارها برای تقویت سهم‌گیری زنان می‌سازد و پراگراف ۳۲ سند استانبول مصوب سال ۱۹۹۱ که کشورهای عضو را متعهد به تساوی جندر در پالیسی‌سازی می‌سازد، مراجعه شود.

می‌خواهد تا آمار را بر اساس جندر تقسیم‌بندی نموده تا مقامات و ادارات ذیربط بتوانند در روشنایی احکام کمیته نظارت بر کنوانسیون افراد دارای معلولیت پالیسی‌ها را ترتیب و در عمل پیاده نمایند.

۹.۲. تشویق و تقویت گروه‌های کم‌حضور در عرصه سیاسی در پروسه پیگیری سفارشات و اصلاحات انتخاباتی

کسانی که فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی را انجام می‌دهند، باید در نظر داشته باشند که دستاوردهای اصلاحات انتخاباتی به کدام شکل حضور گروه‌های کم‌حضور در عرصه سیاسی را در انتخابات تشویق یا ترغیب می‌نماید. این فعالیت‌ها باید شامل: (۱) میکانیزم‌های باشد که به گروه‌های کم‌حضور در عرصه سیاسی اجازه حضور معنی‌دار در تصمیم‌گیری‌ها در مورد پیگیری سفارشات انتخاباتی داده شود؛ و (۲) از آمار تقسیم‌بندی شده جهت پالیسی‌سازی دقیق استفاده نموده و به نتایج آن دادرخواهی نمایند.

در قدم اول، سهم ساختن گروه‌های کم‌حضور سیاسی در پروسه پیگیری سفارشات انتخاباتی باید معنی‌دار باشد نه سطحی. باید با گروه‌های که از بخش وسیع از مردم نمایندگی می‌کنند، کار صورت گرفته و معلومات در مورد مسایل مربوطه از قبل برای شان تفهیم شود تا آنها فرصت سوال و جواب و ارایه پیشنهادات را داشته باشند. مشورها با این گروه‌ها باید دوامدار باشد نه مقطعی و باید مستندسازی شوند. اقداماتی مشخصی برای تضمین دسترسی این گروه‌ها به مواد لازم به زبان مادری و حضور افراد دارای معلولیت در جلسات، در نظر گرفته شود. نمایندگان گروه‌های کم‌حضور باید در ارزیابی تطبیق سفارشات انتخاباتی و تمامی کارهای اصلاحی دیگر در گذشته، سهم ساخته شوند. این شامل اصلاحاتی می‌شود که هدف آن تقویت سهم‌گیری گروه‌های کم‌حضور - مثلاً، از طریق اقدامات خاص موقت - همچنان اصلاحات عمومی و ثابت باشد.

در قدم دوم، استفاده از آمار تقسیم‌بندی شده جهت سهم‌گیری این گروه‌ها در پروسه‌های انتخاباتی می‌تواند به بررسی و ارزیابی معیارهای موجود کمک نموده و بحث‌ها در مورد اصلاحات ممکنه را دقیق سازد؛ این کار به نوبه خود می‌تواند سهم‌گیری این گروه‌ها را تقویت بخشد. بهر صورت، مسئله مهم این است که معیارهای حفاظت از آمار در جریان جمع‌آوری و پروسس معلومات رعایت شود. در صورتی که معلومات طبقه‌بندی شده در دسترس نباشد، فعالیت‌های تعقیبی باید ایجاد چنین میکانیزم‌ها را در نظر داشته باشد تا مؤثریت اصلاحات و سطح رعایت تعهدات سازمان امنیت و همکاری اروپا و اسناد بین‌المللی را ارزیابی نماید. اصولاً نهادهای برگزارکننده انتخابات و دیگر نهادهای دخیل در این پروسه و همچنان احزاب سیاسی و جامعه مدنی باید در جمع‌آوری و تحلیل ارقام طبقه‌بندی شده سهم باشند.

سهم‌سازی این گروه‌ها در فعالیت‌های پیگیری سفارشات انتخاباتی و نظارت بر تاثیرات اشتراک آنها در پروسه جمع‌آوری ارقام طبقه‌بندی شده، یک پیش شرط برای تضمین سهم‌گیری فعالانه تمام شهروندان در پروسه انتخابات می‌باشد.

ضمائم

ضمیمه A: تعهدات سازمان امنیت و همکاری اروپا و سایر التزامات و معیارهای بین‌المللی برای پیگیری سفارشات انتخاباتی

اسناد سازمان امنیت و همکاری اروپا

سند نهایی هلسنکی مصوب سال ۵۷۹۱

(...) در عرصه حقوق بشر و آزادی‌های اساسی، کشورهای عضو مطابق اهداف و اصول منشور ملل متحد و اعلامیه جهانی حقوق بشر عمل خواهند کرد. همچنان این کشورها متعهد به پیمان‌های بین‌المللی حقوق بشر بوده و فعالیت‌های خویش را در این زمینه مطابق به این پیمان‌ها انجام می‌دهند.

سند مادرید مصوب ۳۸۹۱

کشورهای عضو (...) اهمیت ویژه اعلامیه جهانی حقوق بشر، میثاق‌های بین‌المللی حقوق بشر و دیگر اسناد بین‌المللی مربوطه را تصدیق نموده و در فعالیت‌های مشترک و جداگانه خود به حقوق بشر و آزادی‌های اساسی احترام می‌گذارند. آنها از تمامی کشورهای عضو می‌خواهند که مطابق این اسناد بین‌المللی عمل نمایند و آنچه از کشورهای که تا هنوز چنین کاری نکرده اند، باید به امکان پیوستن به این میثاق‌ها فکر کنند.

سند کوپن هاگن مصوب سال ۰۹۹۱

(۵) [کشورهای عضو] رسماً اعلان می‌دارند که از جمله عناصر عدالت، لازم برای کرامت انسانی و آزادی مذهبی بشر می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود.

(۵.۷) - حقوق بشر و آزادی‌های اساسی توسط قانون و در مطابقت به تعهدات و مفردات قوانین بین‌المللی، تضمین می‌گردد.

(۵.۸) - قوانین و مقرراتی که در نتیجه یک همه‌پرسی عمومی تصویب شده باشند، باید منحصراً یک شرط به نشر برسند و بدسترس همگان قرار داشته باشند.

(۷.۱) - انتخابات آزاد باید در فاصله‌های زمانی مناسب و مطابق به قوانین موجوده برگزار شوند.

سند پاریس مصوب سال ۰۹۹۱: منشور پاریس برای یک اروپای جدید

(۱) دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر مسئولیت تسهیل روابط و تبادل معلومات در خصوص انتخابات در بین کشورهای عضو را بدوش خواهد داشت. این دفتر باید تطبیق پراگراف‌های ۶، ۷، ۸ نشست کوپن هاگن را سرعت بخشد (...).

سند مسکو مصوب سال ۱۹۹۱

کشورهای عضو سازمان تاکید می‌ورزند که مسایل مربوط به حقوق بشر، آزادی‌های اساسی، دموکراسی و حاکمیت قانون مسایل اساسی و قابل توجه بین‌المللی بوده و احترام به این حقوق و آزادی‌ها یکی از اساسات نظم جهانی را تشکیل می‌دهد. این کشورها بطور قاطع و مستحکم اعلان نموده اند این‌که تعهداتی که در عرصه ابعاد انسانی سازمان امنیت و همکاری اروپا وجود دارند، مسایل مشخص مربوط به مسایل داخلی یک کشور نبوده بلکه مسایل قابل توجه مستقیم برای تمامی کشورهای عضو می‌باشد. کشورهای عضو مصمم به وفاداری به تمام تعهدات خویش در رابطه به ابعاد انسانی قضایا بوده و مسایل مربوطه را از راه‌های فردی و یا دسته جمعی و صلح آمیز و بر اساس احترام متقابل و همکاری متقابل، حل می‌نمایند. آنها باور دارند که برای حصول اطمینان از پیشرفت متداوم در این زمینه، سهم فعالانه افراد، گروه‌ها، سازمان‌ها و نهادها ضروری می‌باشد. (...)

(۸۱.۱) قانون‌گذاری و تصویب آن باید در نتیجه یک پروسه آزاد که منعکس کننده اراده مردم باشد، طور مستقیم و یا از طریق نمایندگان منتخب آنها صورت گیرد. (...)

سند اسلو مصوب سال ۸۹۹۱

ضمیمه ۲: چارچوب ابتدائی منشور امنیتی اروپا در مورد خطرات و چالش‌های جدید امنیتی، ابعاد انسانی و انتخابات

(۴) کشورهای عضو باید سفارشات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر را بعد از هر انتخابات بصورت فوری پیگیری نمایند. دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر باید در راستای تطبیق این سفارشات با کشورهای مربوطه همکاری نموده و در مورد چگونگی تطبیق این سفارشات به شورای دایمی گزارش بدهد.

سند استانبول مصوب سال ۹۹۹۱

(۵۲) ما یکبار دیگر تایید می‌نمایم که وظایف و مسئولیت‌های خویش برای برگزاری انتخابات آزاد و عادلانه را در مطابقت با تعهدات سازمان امنیت و همکاری اروپا بخصوص سند کوپن هاگن مصوب سال ۰۹۹۱ به پیش ببریم. ما از کمک و همکاری دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر در راستای انکشاف و تطبیق قوانین انتخابات در کشورهای عضو تصدیق می‌نماییم. ما در مطابقت با این تعهدات، از ناظرین دیگر کشورهای عضو، دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر، شورای پارلمانی سازمان امنیت و همکاری اروپا و سایر نهادها و سازمان‌های ذیربط که خواهان نظارت از انتخابات ما باشند، دعوت بعمل خواهیم

آورد. ما با بررسی‌ها و سفارشات انتخاباتی دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر موافق بوده و آن را بصورت دقیق تعقیب و پیگیری می‌نمائیم.

(۷۲) سازمان‌ها و نهادهای غیر دولتی نقش مهمی را در تقویت و ترویج حقوق بشر، دموکراسی و حاکمیت قانون ایفا نموده می‌توانند. آنها بخش جدایی ناپذیر یک جامعه مدنی قوی هستند. ما خود را متعهد به تقویت و بلندبردن توانایی‌های سازمان‌های غیر دولتی دانسته تا سهم کامل خود را در انکشاف مزید جامعه مدنی و احترام به حقوق بشر و آزادی‌های اساسی ادا نماییم.

سند پورتو (شورای وزیران) مصوب سال ۲۰۰۲

تصمیم شماره ۷، تعهدات انتخاباتی

شورای وزیران (...) عزم خویش را برای تطبیق این تعهدات تکرار می‌نماید (...). و به مهارت‌ها و تخصص دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر در کمک به کشورهای عضو جهت تطبیق تعهدات مربوط به انتخابات اعتراف می‌کند (...). و از کشورهای عضو می‌خواهد تا روند رسیدگی به سفارشات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر پس از نظارت از انتخابات، را تقویت بخشند (...).

سند Maastricht مصوب سال ۲۰۰۲

تصمیم شماره ۳۰/۵ در مورد انتخابات

شورای وزیران (...) دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر را موظف می‌سازد تا راه‌های را جهت مؤثریت بخشیدن به کمک‌های این نهاد با کشورهای عضو در مورد پیگیری سفارشات انتخاباتی جستجو کند. و از پیشرفت‌ها در این مورد به شورای دائمی معلومات بدهد (...).

سند بروکسل مصوب سال ۲۰۰۲

تصمیم شماره ۹۱/۶۰، تقویت مؤثریت سازمان امنیت و همکاری اروپا (بخش ۲)

شورای وزیران (...)

(۲) تصدیق می‌نماید که دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر در تطبیق وظایف محوله در پیوند به کمک به کشورهای عضو جهت وفاداری به تعهدات شان و تطبیق آنها در خصوص ابعاد انسانی، توانایی خویش را به خرج داده است.

(۳) به کشورهای عضو خاطر نشان می‌سازد تا مراحل قانون‌گذاری و عمل‌کردهای خویش را در مطابقت با تعهدات سازمان امنیت و همکاری اروپا به پیش ببرند.

(۴) ارزیابی اینکه در مورد وضعیت فعلی تطبیق تعهدات موجود توسط کشورهای عضو

انجام داده می‌شود را یادداشت نموده و تاکید می‌ورزد که این کشورها مسئولیت تطبیق مؤثر تعهدات خویش را به عهده گرفته و دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر در این خصوص نقش مهمی را در کمک به این کشورها دارد.

(۵) به شورای دائمی وظیفه سپرده می‌شود تا با در نظرداشت سفارشات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر و دیگر نهادهای مربوط به سازمان امنیت و همکاری اروپا به چالش‌ها در پروسه تطبیق سفارشات که در گزارش دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر نیز بدان اشاره شده است، رسیدگی نماید.

(۷) تخصص و مهارت‌های دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر در امر کمک به کشورهای عضو در راستای فعالیتهای مربوط به انتخابات بشمول مرور و بررسی پروسه‌های قانون‌گذاری برای انتخابات و انجام دادن نظارت از انتخابات، را تصدیق می‌نماید.

اعلامیه بزرگداشت آستانه: به سوی یک جامعه امن

(۲) ما یکبار دیگر بر پابندی خویش به میثاق ملل متحد و تمامی معیارها و قواعد، اصول و تعهدات سازمان امنیت و همکاری اروپا، آغاز از سند نهایی هلسنکی، میثاق پاریس، میثاق امنیتی اروپایی و تمامی اسناد دیگر این سازمان که ما به آن توافق نموده ایم، اظهار می‌داریم و بر مسئولیت خویش در قبال تطبیق مکمل و متعهدانه همه آنها تاکید می‌ورزیم. ما تعهد خویش را در قبال موضوعات جامع مندرج در سند نهایی همکاری تکرار نموده و بر امنیت برابر که دوام صلح را مرتبط به احترام به حقوق بشر و آزادی‌های اساسی، همکاری اقتصادی و محیطی بین کشورها می‌داند، تاکید می‌کنیم.

اسناد بین‌المللی

اعلامیه جهانی حقوق بشر مصوب سال ۱۹۴۸

ماده ۱۲

۱. هر شخص حق دارد تا در حکومت بصورت مستقیم یا از طریق وکیل منتخب خویش سهم داشته باشد.
۲. هر شخص حق دارد تا دسترسی مساوی به خدمات ملکی در کشورش داشته باشد.
۳. اراده مردم باید اساس قدرت حکومت‌ها را تشکیل دهد و این اراده باید توسط انتخابات عمومی از طریق رای‌دهی عمومی، سری و مساویانه تمثیل شود.

کنوانسیون بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی مصوب سال ۶۶۹۱

ماده ۵۲

هر شهروند باید بدون قایل شدن امتیاز و محدودیت‌های غیرمعمول مندرج ماده ۲، دارای حقوق و فرصت‌های برابر باشد.

(الف) تا در تطبیق پرونده‌های عمومی بطور مستقیم و یا هم از طریق نماینده‌های منتخب شان سهم بگیرند.

(ب) تا در انتخابات دوره‌ای با استفاده از رای دهی عمومی و سری که ممثیل کننده اراده آزاد انتخاب کنندگان است، رای داده و یا هم خود انتخاب شود.

(ج) تا به معنی اصلی مساوات به خدمات عامه در کشورش دسترسی داشته باشد.

کنوانسیون بین‌المللی منع تمامی انواع تبعیض نژادی مصوب سال ۶۶۹۱

ماده ۵

کشورهای عضو تعهد می‌سپارند تا مطابق به مواد مندرج ماه ۲ این کنوانسیون، تمامی انواع تبعیض نژادی را منع قرار داده و حق هر شهروند را بدون در نظر داشت نژاد، رنگ، قوم و ملیت در برابر قانون تضمین نمایند؛ بخصوص بهره‌گیری شهروندان از حقوق شان در موارد ذیل را تضمین نمایند: (...)

(c) حقوق سیاسی، بویژه حق اشتراک در انتخابات را داشته باشند تا از طریق رای عمومی و مساویانه رای خویش را استعمال نموده و یا خود را نامزد انتخابات نمایند. حق اشتراک در حکومت و کارهای عامه و دسترسی مساوی به خدمات عامه داشته باشند. (...)

کنوانسیون منع تمامی انواع خشونت علیه زنان مصوب سال ۹۷۹۱

ماده ۷

کشورهای عضو مکلف اند بخاطر محو تبعیض علیه زنان در عرصه‌های سیاسی و حیات اجتماعی گام‌های عملی برداشته، فرصت‌های مساوی در از استفاده از حقوق ذیل را برای زنان مهیا سازند:

(الف) در همه انتخابات ها و نظر سنجی‌ها حق رای داشته باشند و بتوانند برای هر نهاد انتخابی خود را کاندید نمایند.

(ب) در ساختن و تطبیق پالیسی‌های حکومت سهیم باشند؛ در ادارات خدمات ملکی به کار گماشته شوند و حق انجام کارهای عامه را در تمامی سطوح داشته باشند.

(ج) در سازمان‌های غیر دولتی و اتحادیه‌ها به هدف انجام فعالیت‌ها در امور عامه و حیات سیاسی کشور، سهم گرفته بتوانند.

کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت مصوب سال ۲۰۰۲

(۴۳) کشورهای عضو مکلف اند تا در پروسه‌های ساختن و تطبیق قوانین و پالیسی‌ها برای عملی کردن مواد این کنوانسیون و سایر پروسه‌های تصمیم‌گیری در مورد مسایل مربوط به افراد دارای معلولیت، با آنها از نزدیک مشوره نموده و آنها را در پروسه سهیم سازند. عین کار باید با اطفال دارای معلولیت از طریق سازمان‌های نماینده آنها صورت گیرد.

ملاحظه عمومی شماره ۵۲ کمیته حقوق بشر در مورد حق سهم‌گیری در امور عامه، حق رای دهی و حق دسترسی مساویانه به خدمات عامه

(۵) انجام امورات عامه یک مفهوم وسیع داشته و بستگی به استفاده از قدرت سیاسی بویژه قدرت تقنینی، اجرایی و اداری دارد. امورات عامه تمامی ابعاد اداره عامه بشمول ساختن و تطبیق پالیسی‌ها به سطح بین‌المللی، ملی، منطقوی و محلی را در بر می‌گیرد. تفویض صلاحیت و موادی که بر اساس آن هر شهروند حق خویش را برای سهم‌گیری در امور عامه استفاده نموده می‌تواند در ماده ۵۲ تضمین شده است و باید در قانون اساسی و قوانین دیگر کشورهای عضو گنجانیده شوند.

اعلامیه مجمع عمومی ملل متحد در مورد حقوق و مسئولیت‌های افراد، گروه‌ها و نهادهای مردمی جهت تقویت و حفظ حقوق بشری و آزادی‌های اساسی مصوب سال ۸۹۹۱

(۱) هر کس حق دارد بطور انفرادی و یا در قالب یک گروه یا اتحادیه و بدون هر نوع تبعیض در حکومت و امور عامه سهم داشته باشد.

(۲) ضمناً افراد می‌تواند بصورت انفرادی و یا در هماهنگی با دیگران جهت بهبود در کارهای عامه به ادارات و نهادهای مربوطه انتقادات و پیشنهادات خویش را ارایه نمایند و توجه آنها را به کارهای این ادارات که ممکن است مانع تقویت، حفظ و استفاده از حقوق بشر و آزادی‌های اساسی شود، را جلب نمایند.

قطع‌نامه مجمع عمومی ملل متحد در مورد تقویت نقش ملل متحد در بهبود بخشیدن به انتخابات دوره‌ای و واقعی و تقویت دموکراسی مصوب ۳۱۰۲

مجمع عمومی (...) به مکلفیت‌های تمامی کشورهای عضو تاکید نموده و از آنها می‌خواهد تا اقداماتی را روی دست بگیرند که توسط آن هر شهروند حق و فرصت مساوی شرکت در انتخابات را داشته باشد.

اسناد منطقی

شورای اروپا

پروتوکول شماره ۱ کنوانسیون اروپایی در مورد حفاظت از حقوق بشر و آزادی‌های اساسی مصوب سال ۲۵۹۱

(۳) جوانب با صلاحیت مسئولیت برگزاری انتخابات آزاد را در فاصله‌های زمانی معقول با بکارگیری از رای دهی سری، و تحت شرایطی که متضمن اظهار رای آزاد مردم در انتخاب نمایندگان شان باشد، را بدوش دارند.

دستورالعمل کمیسیون وینیس در مورد تجارب خوب در موضوعات مربوط به انتخابات مصوب سال ۲۰۰۲

(B.۲.II) عناصر اساسی قانون انتخابات بخصوص موضوعات مربوط به سیستم انتخابات، عضویت کمیسیون‌ها و تعیین حدود حوزه‌های انتخاباتی و واحدهای اداری نباید در مدت کمتر از یک سال باقی‌مانده به انتخابات تعدیل شوند و یا در قانون اساسی و یا قوانین دیگر که منزلت برتر نسبت به قوانین معمولی دارند، در این مورد تغییر وارد شود.

گزارش توضیحی

(۶۶،۲.II) یکی از راه‌های جلوگیری از انحصار گرایی اینست تا موضوعات انتخاباتی که بیشتر مورد تعدیل قرار می‌گیرند مانند (خود سیستم انتخاباتی، عضویت کمیسیون‌های انتخاباتی، حوزه‌های انتخاباتی و یا ترسیم سرحدات حوزه‌های انتخاباتی) در قانون اساسی و یا در قوانینی که منزلت شان بالاتر از قوانین عادی قرار دارند، تعریف شود. یکی دیگر از راه حل‌های انعطاف پذیر اینست تا در قانون اساسی پیش‌بینی شود که در صورت تعدیل قانون انتخابات و برگزاری انتخابات در مدت یک سال بعد از تعدیل این قانون، سیستم قبلی استفاده شده و سیستم جدید بعد از انتخابات مرعی الاجرا قرار گیرد.

اعلامیه توضیحی کمیسیون وینیس در مورد ثبات قانون انتخابات مصوب سال ۵۰۰۲

(۱) اصل که بر اساس آن موضوعات کلیدی قانون انتخابات در مدت کمتر از یک سال باقی‌مانده به انتخابات آینده مورد تعدیل قرار گرفته نمی‌تواند، بر اصول دیگر دستورالعمل تجارب خوب انتخابات، اولویت ندارد.

(۲) نباید اجازه داد تا وضعیت پیش آید که معایر معیارهای میراث‌های انتخاباتی اروپایی بوده و یا مانع تطبیق سفارشات پیشنهاد شده توسط سازمان‌های بین‌المللی گردد.

(۳) این اصل صرف به احکام اساسی قانون انتخابات تعلق می‌گیرد؛ اگر چه در قوانین عادی هم به نظر بخورد.

(۴) بصورت مشخص موارد ذیل احکام اساسی در قوانین انتخابات محسوب می‌شوند:

- قواعد مشخص سیستم انتخاباتی، طور مثال: احکام متعلق به ارتباط دهی آراء به کرسی‌های مشخص
 - احکامی که مربوط به عضویت کمیسیون‌های انتخاباتی و یا نهادهای دیگر تنظیم کننده آراء، شوند
 - ترسیم سرحدات حوزه انتخاباتی و قواعدی که مربوط به تقسیم کرسی‌ها در بین یک حوزه می‌شوند
- (۵) در کل، هر نوع اصلاحاتی که در قوانین انتخاباتی وارد شده و در جریان انتخابات آینده مورد تطبیق قرار می‌گیرند، باید در یک وقت معین صورت گیرد تا واقعاً قابل تطبیق باشد.

کشورهای مستقل مشترک المنافع

اعلامیه اصول نظارت بین‌المللی انتخابات و نظر سنجی‌های شورای بین‌المللی پارلمانی کشورهای مستقل مشترک المنافع مصوب سال ۵۸۰۰۲

(۹) (...) رییس و یا معاون ماموریت نظارت بین‌المللی انتخابات باید بعد از نشر (اعلام) نتایج رسمی انتخابات (نظر سنجی)، گزارش نهایی خویش را در مدت دو ماه بعد از برگزاری انتخابات به مجمع عمومی کشورهای مستقل مشترک المنافع ارایه نماید.

(۱۰) (...) گزارش نهایی می‌تواند شامل سفارشات تخنیکی جهت بهبود پروسه انتخابات و یا نظر سنجی در کشور میزبان باشد.

میثاق بین‌الامریکایی شورای عمومی سازمان کشورهای امریکایی مصوب سال ۱۰۰۲

و. ماموریت‌های نظارت از انتخابات و موضوع دموکراسی

(۳۲) (...) در حالی که کشورهای عضو از حق حاکمیت برخوردار هستند، می‌توانند بمنظور تقویت نهادها و انکشاف پرونده‌های انتخاباتی از سازمان کشورهای امریکایی درخواست کمک و ارایه خدمات مشورتی نمایند. این کار شامل ارسال ماموریت‌های مقدماتی نیز شده می‌تواند.

(۴۲) (...) ماموریت‌های نظارت از انتخابات مکلف است تا گزارش فعالیت‌های خویش را در یک محدوده زمانی معین از طریق سکرتریت عمومی به شورای دائمی پیشکش نماید.

(۵۲) ماموریت‌های نظارت از انتخابات مکلف است تا از نبود شرایط لازم برای انتخابات آزاد و عادلانه از طریق سکرتریت عمومی به شورای دائمی گزارش داده و نظر خویش را ابراز نماید.

معیارها و اسناد دیگر

اعلامیه اصول بین‌المللی نظارت از انتخابات مصوب سال ۵۰۰۲

(۷) از ماموریت‌های نظارت از انتخابات توقع می‌رود تا اعلامیه‌های دقیق، بی‌طرفانه و به وقت را برای مردم (بشمول ارایه نسخه‌های اعلامیه‌ها به مقامات انتخابات و دیگر نهادهای مرتبط) پیشکش نموده و در آن از یافته‌ها، نتایج و سفارشات مناسبی که جهت اصلاح پرونده‌های انتخابات کمک می‌نماید، یادآور شوند. ماموریت نظارت از انتخابات باید از حضور خویش در کشور میزبان خبر داده، وظایف، ترکیب هیئت و مدت حضور شان را رسماً اعلان نمایند. آنها باید گزارش‌های خویش را طور منظم به نشر سپرده، اعلامیه مقدماتی خویش در مورد یافته‌ها را بعد از انتخابات پخش نموده و گزارش نهایی خویش را حین تکمیل پرونده انتخابات به نشر بسپارند. آنها باید ملاقات‌های در خصوص برگزاری انتخابات سالم و دموکراتیک را با مقامات مربوط و سایر جوانب ذیربط تدویر نموده و در مورد یافته‌های ماموریت، نتایج بدست آمده و سفارشات مربوطه بحث و گفتگو نمایند. در ضمن ماموریت‌های بین‌المللی نظارت از انتخابات باید گزارش خویش را به ادارات بین‌الحکومتی و یا سازمان‌های غیر دولتی بین‌المللی پیشکش نمایند.

(۸) سازمان‌های که اعلامیه نظارت بین‌المللی انتخابات را امضا می‌کنند، تعهد می‌نمایند تا با یکدیگر در برهه اندازی ماموریت‌های بین‌المللی نظارت از انتخابات، همکاری نمایند. ماموریت‌های بین‌المللی نظارت از انتخابات را می‌توان بشکل ذیل برگزار نمود. طور مثال: ماموریت‌های بین‌المللی نظارت از انتخابات بصورت انفرادی، ماموریت‌های بین‌المللی نظارت از انتخابات بصورت مشخص و مشترک، ماموریت‌های بین‌المللی نظارت از

انتخابات بصورت هماهنگ به هر حالت، سازمان‌های تصویب کننده اعلامیه فوق‌الذکر تعهد می‌نمایند تا با هم یکجا کار نمایند تا سهم ماموریت‌های بین‌المللی نظارت از انتخابات را افزایش دهند.

اعلامیه اصول جهانی برای نظارت غیر جانبدارانه از انتخابات و نظارت توسط سازمان‌های ملی مصوب سال ۲۰۰۲

(۴) نظارت و مشاهده غیر جانبدارانه توسط سازمان‌های ملی عبارت از بسیج اتباع با یک شیوه بی‌طرف سیاسی، عادلانه و بدون تبعیض می‌باشد تا آنها حق سهم‌گیری خویش در امور عامه را از طریق مشاهده و گزارش‌دهی در مورد انکشافات انتخاباتی؛ ارزیابی آزاد، سیستماتیک و جامع چارچوب حقوقی، نهادها، پروسه‌ها و محیط سیاسی مربوط به انتخابات؛ تحلیل بیطرفانه، درست و به موقع یافته‌ها؛ توصیف یافته‌ها بر اساس بالاترین معیارهای اخلاقی جهت انعکاس دقت و بی‌طرفی؛ ارائه سفارشات مناسب برای راه اندازی انتخابات سالم و دموکراتیک؛ و دادخواهی جهت تقویت و بهبود در چارچوب حقوقی انتخابات؛ تطبیق این چارچوب توسط ادارات مربوط به انتخابات و دور کردن موانع سد راه سهم‌گیری جامع اتباع در پروسه‌های انتخاباتی و سیاسی، تمرین و استفاده نمایند.

پلان کاری (عملیاتی) اتحادیه اروپا در مورد حقوق بشر و دموکراسی برای سال‌های ۲۰۰۲ - ۹۱۰۲

(اقدام ۲۳۷ ب) تجارب خوب را برای تقویت ماموریت‌های نظارت اتحادیه اروپا از انتخابات و سفارشات ماموریت‌های نظارت از انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا در اتحادیه اروپا و بحث‌های سیاسی و فعالیت‌های تقویت کننده دموکراسی کشورهای عضو این اتحادیه، توحید و یکجا کند.

ضمیمه B : اسناد و منابع دیگر در مورد پیگیری سفارشات انتخاباتی

سازمان امنیت و همکاری اروپا

رهنمود انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر

<http://www.osce.org/odihr/elections/119893>

- رهنمود نظارت از انتخابات: چاپ ششم، ۰۱۰۲
- رهنمود نظارت از امورات مالی کمپاین‌ها، ۵۱۰۲
- رهنمود نظارت و تقویت سهم‌گیری اقلیت‌های ملی در پروسه‌های انتخابات، ۴۱۰۲
- رهنمود مرور و بررسی چارچوب حقوقی انتخابات، چاپ دوم، ۳۱۰۲
- رهنمود نظارت از تکنالوژی‌های جدید رای دهی، ۳۱۰۲
- رهنمود نظارت از ثبت نام رای‌دهندگان، ۲۱۰۲
- رهنمود نظارت از رسانه‌ها برای مأموریت‌های نظارت از انتخابات، ۲۱۰۲
- رهنمود ناظرین دراز مدت انتخابات، ۷۰۰۲
- رهنمود نظارت از سهم‌گیری زنان در انتخابات، ۴۰۰۲
- رهنمود ناظرین محلی، ۳۰۰۲

دیدگاه و ملاحظات حقوقی دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر در مورد انتخابات

<http://www.osce.org/odihr/elections/195256>

قانون‌گذاری آن‌لاین - دیتابیس دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر در ارتباط به مسایل حقوقی انتخابات

<http://www.legislationline.org/>

کورس آموزشی الکترونیکی برای ناظرین دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا

<http://www.odihrobserver.org/>

اسناد تهیه شده توسط نهادهای تصمیم‌گیرنده سازمان امنیت و همکاری اروپا

<http://www.osce.org/resources/documents/decision-making-bodies>

تعهدات مربوط به ابعاد انسانی سازمان امنیت و همکاری اروپا (چاپ سوم):

جلد اول، گردآوری موضوعی: <http://www.osce.org/odihr/76894>

جلد دوم، گردآوری زمانی: <http://www.osce.org/odihr/76895>

ملل متحد

دیتابیس پیمان‌های ملل متحد
<https://treaties.un.org/>

نهادهای حقوق بشر ملل متحد
<http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/Pages/HumanRightsBodies.aspx>

طرز العمل‌های مشخص شورای حقوق بشر
<http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/SP/Pages/Welcompage.aspx>

بررسی دوره‌ای جهانی (UPR)
<http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/UPR/Pages/UPRMain.aspx>

دیتابیس معلومات در مورد سفارشات و تعهدات داوطلبانه بررسی دوره‌ای جهانی (UPR)
<http://www.upr-info.org/database/>

شورای اروپا

دیتابیس قانون قضایای محکمه اروپایی
[http://hudoc.echr.coe.int/eng#{article}:\[«P1-3»\]](http://hudoc.echr.coe.int/eng#{article}:[«P1-3»])

ژورنال واقعیت‌های حق برگزاری انتخابات آزاد محکمه اروپایی
http://www.echr.coe.int/Documents/FS_Free_elections_ENG.pdf

دیتابیس رای کمیسیون وینیس – قانون‌گذاری‌های مربوط به انتخابات
<http://www.venice.coe.int/VOTA/en/start.html>

دیدگاه‌ها و مطالعات کمیسیون وینیس
http://www.venice.coe.int/WebForms/documents/by_opinion.aspx

گزارش‌های ارزیابی و گزارش مطابقت شورای ضد فساد اروپا دولت‌های اروپایی
http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/documents/index_en.asp

ضمیمه C: لیست اختصارات و مخففات در این رهنمود

CCPR	کمیته ناظر بر مسايل حقوق بشری کنوانسیون بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی (ICCPR)
CEDAW	کنوانسیون بین‌المللی محو کلیه انواع تبعیض علیه زنان
CEDAW Committee	کمیته ناظر بر تطبیق کنوانسیون محو کلیه انواع تبعیض علیه زنان
CERD	کمیته محو تبعیض نژادی
CIO	رئیس دفتر سازمان امنیت و همکاری اروپا
CIS	کشورهای مستقل مشترک المنافع
CMW	کمیته ناظر بر تطبیق کنوانسیون بین‌المللی حفظ حقوق کارگران مهاجر و فامیل‌های آنها ICMW
CRPD	کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت
CRPD Committee	کمیته ناظر بر تطبیق کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت (CRPD)
CSO	نهاد جامعه مدنی
DoP	اعلامیه اصول نظارت بین‌المللی از انتخابات
ECHR	کنوانسیون حقوق بشر اروپا
EctHR	محکمه حقوق بشر اروپا
EMB	نهادهای تنظیم کننده انتخابات
EU	اتحادیه اروپا
FO	فعالیت‌ها (عملیات) ساحوی سازمان امنیت و همکاری اروپا
GRECO	گروه‌های کشورهای شورای اروپا علیه مبارزه با فساد
HCNM	کمیشنری عالی سازمان امنیت و همکاری اروپا در مورد اقلیت‌های ملی
HDC	کمیته ابعاد انسانی سازمان امنیت و همکاری اروپا
HDIM	مجلس تطبیق مسايل ابعاد انسانی سازمان امنیت و همکاری اروپا
HDS	سپیمینار ابعاد انسانی سازمان امنیت و همکاری اروپا
IADC	منشور دموکراسی بین‌الامریکایی
ICCPR	کنوانسیون بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی
ICERD	کنوانسیون بین‌المللی محو کلیه انواع تبعیض نژادی
ICMW	کنوانسیون بین‌المللی حفاظت از حقوق تمامی کارگران مهاجر و اعضای فامیل آنها
International IDEA	انستیتوت دموکراسی و کمک به انتخابات
NAM	ماموریت ارزیابی ضرورت‌ها (نیازمندی‌ها)
NGO	سازمان غیر دولتی
OAS	سازمان کشورهای امریکایی
ODIHR	دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا

شورای دایمی سازمان امنیت و همکاری اروپا	PC
نماینده سازمان امنیت و همکاری اروپا در امور آزادی رسانه‌ها	RFoM
اعلامیه جهانی حقوق بشر	UDHR
ملل متحد	UN
کنوانسیون ملل متحد علیه مبارزه با فساد اداری	UNCAC
پروگرام انکشافی ملل متحد	UNDP
بررسی دوره ای جهانی	UPR
کمیسسیون اروپایی شورای اروپا برای دموکراسی و حاکمیت قانون	Venice Commission

